

Nederlandse Dansdagen

Jaarverslag 2023

Nederlandse Dansdagen

29 SEP — 5 OKT 2023

Bekijk hier de
aftermovie

Bezoekers

15.039

Totaal aantal
bezoeken

7.903

Verkochte tickets

4.376

Bezoekers vrij
toegankelijke
evenementen

88%

Zaalbezetting

Danstent

6.448

Bezoekers
Danstent

10

Workshops,
danslessen en
dansavonden

179

Amateurdansers
Open Podium

664

Bezoekers
Club Tweak

Programma

73

Voorstellingen/
activiteiten

6

Premières

26

Vrij toegankelijke
programma
onderdelen

12

Festivallocaties
in Maastricht

Online en tv

652

Registraties
online programma

>150.000

Kijkers
Op Pad met Redo

138.256

Bereik social
media kanalen

52

Verschillende
landen

#dansmetmij

Rondetafelgesprekken — Samenwerkingen —
Expositie — Ontmoetingen — Dansfilms —
Presentaties — Open Podium — Workshops

Prijzen

24

Genomineerden

10

Winnaars

2 Zwanen, 2 Jonge Zwanen,
1 Dansspeld, 1 Innovatieprijs,
1 Open Your Mind Invitational Award

Team en deelnemers

40

Teamleden
ND 2023

74

Vrijwilligers

250

Deelnemers

Professionals

243

Bezoekers Debat

15

Dansgesprekken

447

Aantal bezoekers
dansgesprekken

2

Staten van de
Nederlandse Dans

Educatie & Participatie

17

Schoolvoorstelling
& Workshops

2

Participatie
voorstellingen
PRA Muziektheater

688

Scholieren die de
schoolvoorstellingen
bezochten

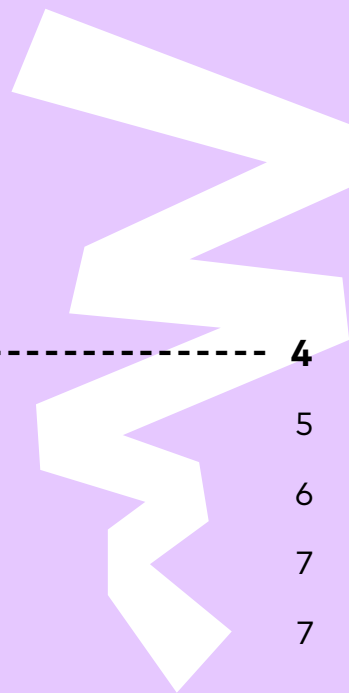
1.117

Tickets voor
(dans)studenten

NZD

Inhoudsopgave

1. BESTUURSVERSLAG -----	4
1.1. Bericht van de Raad van Toezicht	5
1.2. Financiën	6
1.3. Inrichting financiële administratie en controle	7
1.4. Organisatie & Codes	7
 2. JAARREKENING -----	 17
2.1. Balans	18
2.2. Exploitatierekening	19
2.3. Grondslagen voor waardering, resultaatbepaling en continuïteit	21
2.4. Toelichting op de balans per 31 december	22
2.5. Niet uit de balans blijken de verplichtingen	25
2.6. Toelichting op de exploitatierekening	26
 3. INHOUDELIJK VERSLAG -----	 30
3.1. Inleiding	31
3.2. Call to Action	32
3.3. Programmering Nederlandse Dansdagen 2023	32
3.4. Marketing & Communicatie	48
 4. PRESTATIEVERANTWOORDING -----	 54
 5. BIJLAGEN -----	 57
5.1. Subsidienten en fondsen	58
5.2. Persoverzicht (selectie)	59

1. Bestuursverslag

De Raad van Toezicht kijkt met genoegen en trots terug op de 26e editie van Nederlandse Dansdagen die plaatsvond van vrijdag 29 september tot en met donderdag 5 oktober en die wat betreft de Raad van Toezicht een buitengewoon feestelijke editie was met meer dan 15.000 bezoekers, iets meer zelfs dan in het pre corona jaar 2019.

De organisatie achter het festival blijft ambitieus en legt de lat hoog voor zichzelf. Het hechte team is goed op elkaar ingespeeld. Tot spijt van de Raad van Toezicht verlieten in 2023 zowel de zakelijk directeur Martine van Dijk als de assistent zakelijk directeur Roel Beeftinck-Funcken de organisatie om na bijna 5 jaar terug te keren naar Den Haag en Delft. Dat betekende dat ook de Raad een stapje naar voren heeft gedaan om snel een interim zakelijk directeur, in de persoon van Winfred Voordendag, aan te trekken en tegelijk op zoek te gaan naar een nieuwe vaste zakelijk directeur voor de organisatie in de nieuwe meerjarenperiode.

In 2023 werd tevens duidelijk dat de coronajaren deels verbloemd hebben dat de financiering van Nederlandse Dansdagen niet meer past bij de rol die het festival heeft in Maastricht, de regio en het landelijke dansveld. De Raad van Toezicht heeft hiervoor indringend aandacht gevraagd bij de gemeente Maastricht.

Ook dit jaar heeft de Raad van Toezicht haar rol als werkgever, toezichthouder, sparringpartner en ambassadeur vervuld. Met een goede balans tussen afstand en betrokkenheid heeft de Raad het beleid en de algemene gang van zaken in de organisatie kritisch, zakelijk en betrokken gevolgd.

Enkele van de vergaderingen van de Raad van Toezicht stonden tevens in het teken van het nieuwe meerjaren beleidsplan. Ook de komende jaren wil Nederlandse Dansdagen haar rol in het landelijke, regionale én internationale dansveld blijven nemen, een spannende ambitie, maar dat zijn we als Raad van Toezicht inmiddels wel gewend!

Raad van Toezicht

Mavis Carrilho, *voorzitter*

Ahmed Marcouch, *vicevoorzitter*

Erik van Ginkel (tot 31 december 2023)

Ted Brandsen

Myrthe van Opstal

Sandra Holtjer

Josje van Dongen

Rob van Steen

De financiën van Stichting Nederlandse Dansdagen (hierna ND) zijn beoordeeld door de auditcommissie en toegelicht door de commissie tijdens de Raad van Toezicht vergaderingen. Verschillen zijn toegelicht aan de hand van periodieke rapportages.

1.2.1 FINANCIËLE POSITIE

Het jaar 2023 kende een negatief resultaat van € 95.736. Dat is iets gunstiger dan begroot. Het Eigen Vermogen per 31 december 2023 bedraagt € 162.969, waarvan een algemene reserve van € 88.084 en bestemmingsreserves van € 74.885.

De solvabiliteit (eigen vermogen gedeeld door totaal vermogen) per einde boekjaar is 0,38. Het weerstandvermogen (eigen vermogen gedeeld door omzet) bedraagt 12%. Het streven is een weerstandvermogen tussen de 10% en 15%.

1.2.1.1 Reflectie op exploitatierekening

De in maart 2023 door de Raad van Toezicht vastgestelde begroting kende een negatief exploitatieresultaat van ruim € 100.000. Het uiteindelijk resultaat van € 95.736 negatief is iets gunstiger dan voorzien. Deels komt dit door enkele kostenbesparingen, deels door geslaagde extra fondsenwerving. Het negatief resultaat wordt onttrokken aan de algemene reserve en de bestemmingsreserves. De reserves zijn nu weer terug op een minimaal niveau. Verdere intering op de reserves is niet gewenst.

BATEN

Aan batenkant zijn de eigen inkomsten en met name de publieksinkomsten hoger dan begroot. Een goed bezettingspercentage en een extra grote zaal voorstelling op de zondag dragen hieraan bij. De subsidies zijn in lijn met de begroting waarbij het gekapitaliseerde deel van de subsidie van de gemeente Maastricht jaarlijks fluctueert. Voor twee tweejarige projecten is in 2023 een wat kleiner deel van het subsidie gebruikt dan begroot. Voor de projecten zijn derhalve zowel de inkomsten als de uitgaven lager dan begroot.

LASTEN

De totale lasten vallen iets lager uit dan voorzien. Voorzichtigheid is betracht, zowel in personele als in materiële kosten.

1.2.1.2 Toekomstverwachtingen

Doordat in 2022 en 2023 fors is ingeteerd op de reserves, zal dat in 2024 niet meer mogelijk zijn. De zorgen rondom de niet volledige honorering van de subsidieverhogingen die waren aangevraagd voor de periode 2021 - 2024 komen nu pregnanter naar voren. Met de Gemeente Maastricht zijn eind 2023 hoopvolle gesprekken gevoerd die mogelijk leiden tot een incidentele, maar meerjarige subsidieverhoging per 2024.

Begin 2024 zullen daarnaast de meerjarenbeleidsplannen voor de periode 2025 - 2028 worden ingediend bij de Gemeente Maastricht, de Provincie Limburg en het Rijk. Het is verheugend dat er op Rijksniveau extra middelen beschikbaar zijn voor Fair Pay. Niet alle subsidiënten en fondsen kunnen

echter de gestegen kosten van personeel en daarmee samenhangende kosten volledig indexeren. Veel private fondsen, die vaak van rente en beleggingsinkomsten afhankelijk zijn voor hun beschikbare bedragen, kunnen ook niet indexeren, waardoor de toegekende bedragen nominaal jaarlijks iets minder waard worden.

De krapte op de arbeidsmarkt blijft voortduren. ND is een kleine en daarmee relatief kwetsbare organisatie. Het invullen van vacatures wordt lastiger waardoor in potentie de diversiteit van het personeel enerzijds maar ook de werkdruk voor het huidige personeel onder druk kunnen komen te staan.

1.3

INRICHTING FINANCIËLE ADMINISTRATIE EN CONTROLE

Stichting Nederlandse Dansdagen werkt sinds 2019 samen met het accountantskantoor BAAT uit Maastricht. De financiële- en salarisadministratie zijn uitbesteed aan OZCAR. In het administratieve organisatie en interne controle document (AO/IC) heeft ND schriftelijk de procedures vastgelegd. Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden aangaande de financiële administratie staan hier beschreven.

1.4

ORGANISATIE & CODES

1.4.1 INFORMATIE OVER RECHTSPERSOON

Stichting Nederlandse Dansdagen is gevestigd in Maastricht en ingeschreven bij de KvK onder nummer 33304025. De stichting heeft als doel: het organiseren van de Nederlandse Dansdagen, en voorts al hetgeen met een en-ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.

1.4.2 GOVERNANCE CODE CULTUUR, FAIR PRACTICE CODE EN CODE DIVERSITEIT EN INCLUSIE

Stichting Nederlandse Dansdagen onderschrijft de codes Governance Code Cultuur, Fair Practice Code en de Code Diversiteit & Inclusie. Ook in 2023 zijn weer stappen gezet naar verdere implementatie, zie ook hieronder.

1.4.2.1 Governance Code Cultuur

Nederlandse Dansdagen past de principes en de aanbevelingen van de Governance Code Cultuur toe. Zie hieronder de 8 principes verdeeld over 4 thema's:

WAARDEN SCHEPPEN VOOR EN IN DE SAMENLEVING

1. **Nederlandse Dansdagen realiseert maatschappelijke doelstellingen die tot uiting komen in de missie:**
 - ND wil de stem van de dans en de danskunstenaar luider laten klinken. Daarbij zet ND de kracht van dans in om de samenleving in beweging te brengen rond maatschappelijke thema's;
 - ND stelt jaarlijks het erfgoed, de actualiteit en de toekomst van de Nederlandse dans centraal voor publiek, dansprofessional en maatschappij binnen een (inter)nationale context;
 - ND vergroot de waardering en betrokkenheid van het publiek voor de Nederlandse dans, jaagt de innovatie binnen de dans aan en levert een duurzame bijdrage aan het diverse danslandschap in Nederland.
2. **Nederlandse Dansdagen past de principes en aanbevelingen van de Governance Code Cultuur toe en doet hiervan verslag in de jaarstukken:**
 - Binnen ND hebben directie en Raad van Toezicht hun eigen verantwoordelijkheid bij het naleven van de codes, en ook om te evalueren hoe ze zijn toegepast. In het jaarverslag reflecteren we op de codes om onszelf daarmee scherp te houden en voor de organisatie de codes levend te houden.
 - Directie en Raad van Toezicht overleggen in een sfeer van openheid. De Raad van Toezicht is ook zichtbaar en aanspreekbaar voor de medewerkers in de organisatie.

INTEGER EN ROLBEWUST HANDELEN

3. Onafhankelijk en integer handelen

Om belangenverstrengeling of juist tegenstrijdige belangen zo vroeg mogelijk te signaleren zijn hierover afspraken gemaakt in het directiereglement en wordt dit onderwerp bespreekbaar gemaakt in de vergadering met de Raad van Toezicht en de directeur-bestuurders. In het verslagjaar 2023 is er geen sprake geweest van belangenverstrengeling of een tegenstrijdig belang.

4. Handelen naar verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden

Stichting Nederlandse Dansdagen hanteert een Raad van Toezicht model en heeft twee directeur – bestuurders. In het directiereglement is schriftelijk vastgelegd voor welke onderwerpen de directie goedkeuring nodig heeft van de Raad van Toezicht, wat haar taken zijn en hoe er besluitvorming plaatsvindt binnen de directie. In het kader van transparantie en verantwoording is ook vastgelegd op welke manier en waarover de directie de Raad van Toezicht informeert.

ZORGVULDIG BESTUREN

5. Verantwoordelijkheden directeur-bestuurders

De directeur – bestuurders zijn verantwoordelijk voor de algemene en dagelijkse leiding. Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden zijn verdeeld en vastgelegd in het directiereglement. De directie hecht aan de professionaliteit en zelfstandigheid van de medewerkers en heeft daar de overlegstructuur op ingericht. Het wekelijks stuuroverleg draagt zorg voor input over de operationele zaken. Maandelijks vindt een zogenaamd *meet & eat* overleg plaats met ruimte voor verdieping en ontmoeting. Per kwartaal wordt door

de directie aan de Raad van Toezicht over de financiële positie gerapporteerd. Ook heeft de directie wekelijks een besluitvormingsoverleg.

6. Omgang met mensen en middelen

De directie draagt zorg voor een gezonde en veilige werkomgeving en voor naleving van wet- en regelgeving. We gebruiken de Fair Practice Code en de Code Diversiteit & Inclusie als leidraad voor ons handelen.

GOED TOEZICHT UITOEFENEN

7. De Raad van Toezicht voert zijn rol als toezichthouder, sparringpartner en werkgever op professionele en onafhankelijke wijze uit

In 2023 vonden in totaal vier Raad van Toezicht-vergaderingen plaats in bijzijn van de directie. De directie informeert de Raad van Toezicht over strategie, algemeen beleid, artistieke, financiële en personele ontwikkelingen. Maar ook politieke en beleidsontwikkelingen, zowel lokaal, regionaal als landelijk waren onderwerp van gesprek. ND gebruikt hiervoor onder meer een maandupdate waarin de belangrijkste gebeurtenissen per maand worden vastgelegd voor de Raad van Toezicht-vergadering die ieder kwartaal plaatsvindt.

De audit-commissie bestond in 2023 uit Sandra Holtjer en Erik van Ginkel en vanaf de zomer ook uit Rob van Steen, die de plek van Erik van Ginkel zal innemen na diens afscheid per december 2023. Deze commissie vergaderde periodiek en voor aanvang van de Raad van Toezicht-vergaderingen met de zakelijk directeur. De remuneratiecommissie bestaat uit voorzitter Mavis Carrilho, Josje van Dongen en Sandra Holtjer. In 2023 stond onder meer het opnieuw invullen van de zakelijke directiefunctie op de agenda.

De leden van de Raad van Toezicht hebben een onbezoldigde functie. In 2023 heeft wederom een zelfevaluatie plaatsgevonden.

8. Deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid

Het rooster van aftreden van de Raad van Toezicht is opgenomen in dit verslag. In 2023 zijn Josje van Dongen en Rob van Steen toegetreden tot de Raad van Toezicht en is Erik van Ginkel per 31 december 2023 afgetreden.

1.4.2.2 Fair Practice Code

Nederlandse Dansdagen volgt de CAO Toneel en Dans. Hieruit volgt dat de medewerkers worden beloond conform de CAO Toneel en Dans, dit geldt zowel voor personeelsleden in loondienst als voor ZZP'ers.

Voor werknemers zijn de benodigde werknemersverzekeringen afgesloten en is er een pensioenregeling ingesteld. Waar van toepassing zijn er ook verzekeringen afgesloten voor stagiairs en vrijwilligers. Jaarlijks worden er functioneringsgesprekken gevoerd met de medewerkers.

Om nog verder met de medewerkers in gesprek te gaan over Fair Practice en de kernwaarden solidariteit, transparantie, diversiteit, duurzaamheid en vertrouwen is in het voorjaar van 2023 het door Kunsten '92 en Platform ACCT ontwikkelde Fair Practice Lab uitgevoerd. Eén van de aandachtspunten voortkomend uit dit Lab is de werkdruk.

Nederlandse Dansdagen werkt met uitkoopsommen en afspraken over auteursrechten die vergelijkbaar zijn met die van andere festivals en podia. Daarnaast vinden er afdrachten plaats via BUMA. Door het toenemend belang van onze digitale activiteiten groeit ook het belang om goede afspraken te maken over registraties en opnames, voor promotie- of archiefdoeleinden of als materiaal voor het digitale platform.

ND heeft een externe vertrouwenspersoon via Stichting Cultuur in Maastricht die ook aan het personeel is geïntroduceerd.

Nederlandse Dansdagen hecht veel waarde aan continuïteit en duurzame inzetbaarheid van het team. In 2023 heeft een aantal van de medewerkers van Nederlandse Dansdagen opleidingen gevolgd op het gebied van digitale strategie en verankering van digitale ontwikkeling, maar ook over het publiek van de toekomst en, heel praktisch, het gebruik van het planningsprogramma Yesplan.

Nederlandse Dansdagen zet zich vanuit haar functie ook in voor het algemeen belang van het dansveld in Nederland. Samen met het veld, samengebracht vanuit diverse subsectoren binnen de dans, is de publicatie *Call to Action* tot stand gekomen. Deze is in februari 2023 aangeboden aan Staatssecretaris Gunay Uslu van het Ministerie van OCW en vormt een belangrijke inspiratiebron voor het meerjarenbeleidsplan 2025-2028. Het document schetst knelpunten en oplossingsrichtingen die zijn aangedragen door het veld zelf als input voor de komende beleidsperiode.

Nederlandse Dansdagen is ook lid van de NAPK en Kunsten '92, de VSCD is een vaste partner, onder meer bij de prijzen en er zijn nauwe banden en regelmatig contact met het LKCA.

1.4.2.3 Code Diversiteit en Inclusie

De 4 P's van programma, publiek, partners en personeel zijn voor Nederlandse Dansdagen een liniaal waarlangs gewerkt wordt om diversiteit en inclusie te implementeren en te toetsen.

Op gebied van **programma** is Nederlandse Dansdagen trots op de meerjarige programmalijs *Urban Paradox*. Ontwikkelingen in urban dance zijn belangwekkend en steeds meer een wezenlijk onderdeel van het Nederlandse dansveld. De 26e editie van de Nederlandse Dansdagen viel samen met een bijzondere verjaardag: In 1973 wordt namelijk hiphopmuziek geboren, op een feest in de Bronx, New York. In deze 50 jaar heeft de kunstvorm de wereld veroverd en is inmiddels niet meer weg te denken uit onze cultuur.

Precies halverwege deze 50 jaar begon hiphop ook in de Nederlandse theaters door te dringen, met een grote en nog steeds groeiende aantrekkingskracht op doelgroepen die traditioneel moeilijk bereikt kunnen worden: bijvoorbeeld jongeren in hun volle diversiteit. En 25 jaar geleden startte ook een van de partnerfestivals van de Nederlandse Dansdagen: the Notorious International Breakdance Event (kort IBE), oorspronkelijk in Rotterdam, later in Heerlen.

Er was dus alle reden om het jubileum van hiphop tot een van de zwaartepunten van deze editie van de Nederlandse Dansdagen te maken. Zie verderop het inhoudelijk verslag waar we alle onderdelen van deze programmaliijn kort benoemen.

De aanwezigheid van Dansen in het Park en de Limbo Wheelers op het festival past in de ambitie om de Nederlandse Dansdagen ook op het vlak van inclusie veelstemmig te laten zijn, en dan liefst zonder dat hier het inclusiedansstempel op gedrukt wordt. Jordy Dik keerde met zijn prachtige duet *Jij en ik*

en alle anderen terug in het festival, maar nu als winnaar van de *BNG Bank Dansprijs* en deelnemer van de *DansClick*. Theater Babel trad voor het eerst in hun geschiedenis buiten Rotterdam op, in de coproductie met Connor Schumacher die tijdens ND een fantastische première in Opera Zuid beleefde, waarbij het podium na de uitnodiging tot meedansen letterlijk door het publiek bestormd werd. Dat dit jaar de *Jonge Zwaan* voor de meest indrukwekkende jeugddansproductie werd uitgereikt aan de voorstelling *Als het anders loopt*, waarin performers met en zonder beperking één geheel vormen, onderstreept hoezeer deze verbreding van het dansspectrum tot in het centrum van de danswereld begint door te dringen.

Tot slot wordt door een meer diverse samenstelling van de jury's ook de blik op het dansveld verbreed.

Met het tonen van wellicht nieuwere of onbekendere namen voor het **publiek**, waaronder ook professionals zoals programmeurs, hoopt ND ook een bijdrage te leveren aan een meer divers aanbod in de theaters. Het inhoudelijke verslag geeft een uitgebreider beeld van de programmatische invulling. Daarnaast zet ND in op fysieke toegankelijkheid van festivallocaties en hebben wij in 2023, aan de hand van focusgroepen, de online communicatiekanalen toegankelijker weten te maken. Via het ambitieuze project *dansWEB* bereiken we op waardevolle wijze nieuwe doelgroepen, waaronder ouderen in zorginstellingen en jongeren met een beperking. Via workshops maken deze groepen kennis met dans én met elkaar. De *Danstent* ten slotte is een perfect voorbeeld van de inclusieve werking die we nastreven. Door de grote zichtbaarheid van de tent midden op het Vrijthof en het grotendeels gratis toegankelijke programma zijn hier vrijwel geen drempels om even binnen te lopen. Hier kun je zelf dansen, kijken naar dansen of leren dansen. We programmeren hier zelf, maar geven ook danscommunities uit de regio en uit het land de ruimte.

Op gebied van **partners** hebben we flinke stappen gezet, onder meer binnen het project *dansWEB* waar we samenwerken met partners als Envida en Sevagram (zorgkoepels) en met scholen voor kinderen met een Taal- en Ontwikkelings Stoornis (TOS). Ook via ons *Digitale Platform* breiden onze partnerschappen kwantitatief en kwalitatief uit, digitale samenwerking kent immers minder fysieke grenzen. Met ons partnerfestival The Notorious IBE werken we al jaren goed en intensief samen, dit jaar onder meer door het gezamenlijk organiseren van de battle in de *Danstent*.

Ook op het gebied van **personeel** zijn er stappen gezet. Bij het aflopen van de zittingstermijnen binnen de jury's van de verschillende prijzen is goed gekeken naar de samenstelling hiervan zodat de

diversiteit en daarmee de kijk op het dansveld wordt vergroot. We blijven hier continu alert op. De samenstelling van het kernteam is divers in leeftijd, gender, regionale afkomst en seksuele voorkeur, maar minder in culturele achtergrond. Voor kortere contracten en stagiaires vindt er een actieve inzet plaats om de diversiteit verder te vergroten. Onder meer door stagevacatures uit te zetten bij Stage Cultuur Inclusief om zo ook in beeld te komen bij mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. De Raad van Toezicht is divers van samenstelling en zet haar netwerken ook actief in voor ons.

Met alle inzet die er tot nu toe is gepleegd zijn er grote stappen gezet. We hebben tot slot in 2023 de scan Diversiteit & Inclusie uitgevoerd met een brede afvaardiging vanuit het personeel en we kwamen daarin tot een score van 3,8 op een schaal van 5. Diversiteit en Inclusie blijken belangrijke thema's bij directie en medewerkers, maar te vaak nog onbewust en als vanzelfsprekendheid en minder als expliciet beleidsthema.

1.4.3 PERSONEEL EN RAAD VAN TOEZICHT

1.4.3.1 Directie, staf en jury's

De tweehoofdige directie bestond in 2023 uit Ronald Wintjens als algemeen directeur en Martine van Dijk als zakelijk directeur. Martine is per de zomer gestopt en teruggekeerd naar Den Haag om te gaan werken als hoofd Cultuurbeoefening bij Cultuurschakel. Zij is per 1 juli opgevolgd door Winfred Voordendag, die zijn werk op interim basis waarneemt tot in ieder geval 1 april 2024.

Het team van Nederlandse Dansdagen bestaat uit artistiek coördinator Stacz Wilhelm, festivalcoördinator Johanna Korgel, hoofd marketing & development Claudia Laenen, educatie en participatiemedewerker Axelle Gulikers-De Rore, hoofd bureau Gemma Willems en medewerker bureau & marketing Minouk Slijpen. Het team werd in aanloop naar en tijdens het festival versterkt met freelancers in educatie, productie, techniek en marketing en ruim 70 vrijwilligers. De kaartverkoop werd georganiseerd en uitgevoerd door Theater aan het Vrijthof. De coördinatie van de kaartverkoop vanuit ND lag in handen van Mariska van Wezel, ondersteund door Jaimy van der Deijl.

De Nederlandse Dansdagen heeft met de verschillende jury's en redacties van de Dansprijzen overleg om tot de programmering van het festival te komen. Dit gebeurt allemaal binnen de drie peilers van het festival: erfgoed, actualiteit en toekomst van de Nederlandse dans.

RAAD VAN TOEZICHT

De Raad van Toezicht van Stichting Nederlandse Dansdagen bestond in 2023 uit acht leden, te weten: Mavis Carrilho (voorzitter), Ahmed Marcouch (vicevoorzitter), Erik van Ginkel, Ted Brandsen, Myrthe van Opstal, Sandra Holtjer. Rob van Steen en Josje van Dongen werden als nieuwe leden verwelkomd in 2023.

1.4.3.2 ROOSTER VAN AFTREDEN RAAD VAN TOEZICHT

De Raad van Toezicht bestond in 2023 in totaal uit acht personen. Erik van Ginkel, die in 2022 gevraagd is nog één jaar langer aan te blijven, heeft per 31 december 2023 afscheid genomen van de Raad van Toezicht. De zittingsduur voor de overige leden van de Raad van Toezicht blijft maximaal twee keer vier jaar.

RAAD VAN TOEZICHT-LEDEN	FUNCTIE	BENOEMING	HERBENOEMING	AFTREDEN
Mavis Carrilho	Voorzitter	2021	2025	2029
Ahmed Marcouch	Vice-voorzitter	2021	2025	2029
Erik van Ginkel	Algemeen lid	2014	2018	2023
Sandra Holtjer	Algemeen lid	2021	2025	2029
Ted Brandsen	Algemeen lid	2020	2024	2028
Myrthe van Opstal	Algemeen lid	2020	2024	2028
Josje van Dongen	Algemeen lid	2023	2027	2031
Rob van Steen	Algemeen lid	2023	2027	2031

1.4.3.3 NEVENFUNCTIES RAAD VAN TOEZICHT

Mavis Carrilho (*directeur Bestuurs- en Managementadvisering, gemeente Amsterdam*), voorzitter, sinds 2021

- Lid Raad van Toezicht Theater Rotterdam
- Lid Raad van Toezicht Tivoli Vredenburg

Ahmed Marcouch (*burgemeester Arnhem*), vice-voorzitter, sinds 2021

- Voorzitter Adviescommissie Eremedaille voor Verdienste Politie
- Voorzitter Katalys
- Lid raad van toezicht Teylingereind
- Lid raad van toezicht Stichting Het Vergeten Kind
- Voorzitter Kenniscentrum Arbeidsmigranten
- Lid commissie Mijns

Sandra Holtjer (*lid college van bestuur van Stichting Limburgs Voortgezet Onderwijs*), lid, sinds 2021

- Lid raad van toezicht en auditcommissie, voorzitter remuneratiecommissie Stichting Trajekt
- Secretaris Vereniging samenSOM

Erik van Ginkel (*zakelijk directeur Rijksmuseum*) lid, sinds 2014 tot 31 december 2023

- Vice-voorzitter bestuur Fundación Han Nefkens, Barcelona
- Lid adviesraad Allard Pierson Museum, Amsterdam
- Lid adviesraad Jacqueline van Tongerenstipendium, Rijksacademie voor Beeldend Kunst, Amsterdam

- Voorzitter VID Foundation for Photography
- Lid Raad van Toezicht OSCAM (Open Space Contemporary Art Museum), Amsterdam-Zuidoost
- Voorzitter Stichting Mensen Maken Amsterdam – sinds 1 okt 2023

Ted Brandsen (*directeur Het Nationale Ballet*) lid, sinds 2020

- Artistiek adviseur van de Nationale Balletacademie
- Bestuurslid Scottish Ballet tot december 2023

Myrthe van Opstal (*coördinator bij ArtEZ Vooropleiding Dans Venlo*) lid, sinds 2020

- Docent dansgeschiedenis bij het Valuascollege
- Lid Raad van Bestuur The Ruggeds

Josje van Dongen (*hoofd Innovatie & Programma Specialisaties van Hotel Management School Maastricht*) lid, sinds maart 2023

- Chair Innovation Advisory Board Europe van de Hospitality Sales and Marketing Association International

Rob van Steen (*directeur-bestuurder Stichting Theaters Tilburg*) lid, sinds maart 2023

- Bestuursadviseur Stichting KoBra
- Voorzitter Cultuuralliantie Tilburg
- Bestuurslid Stichting Makershuis Tilburg
- Penningmeester Stichting Tilburg Dansstad
- Bestuurslid Stichting Binnenstad Management Tilburg
- Penningmeester Stichting Tafel Gelijkgestemde Theaterdirecties
- Penningmeester Stichting Nationale Musical Tour
- Voorzitter Stichting Raamwerk (tot 1 oktober 2023)

1.4.5 WNT-VERANTWOORDING 2023 STICHTING NEDERLANDSE DANSDAGEN

De WNT is van toepassing op Stichting Nederlandse Dansdagen. Het voor Stichting Nederlandse Dansdagen toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000,-

1.4.5.1. Bezoldiging topfunctionarissen

De Raad van Toezicht stelt het bezoldigingsbeleid en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten vast. Het beleid wordt jaarlijks geactualiseerd. De leden van de Raad van Toezicht zijn onbezoldigd. Bij de vaststelling van het bezoldigingsbeleid en de beloning van de directie volgt Stichting De Nederlandse Dansdagen de richtlijnen van de CAO Toneel en Dans.

1.4.5.1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking

GEGEVENS 2023				
BEDRAGEN X € 1	RONALD WINTJENS		MARTINE VAN DIJK	
Functiegegevens	2023	2022	2023	2022
Aanvang en einde functievervulling	01/01/2023 - 01/01/2024	01/01/2022 - 01/01/2023	01/01/2023 - 21/08/2023	01/01/2022 - 01/01/2023
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,7	0,8	1,0	0,8
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	58.708	56.928	51.820	56.969
Beloningen betaalbaar op termijn	6.819	7.159	6.250	7.159
<i>Subtotaal</i>	<i>65.527</i>	<i>64.087</i>	<i>58.070</i>	<i>64.128</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	172.800	172.800	142.720	172.800
Onverschuldigd betaald, nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Totale bezoldiging	65.527	64.087	58.070	64.128
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

GEGEVENS 2023		
BEDRAGEN X € 1	WINFRED VOORDENDAG	
Functiegegevens (Zakelijk directeur)	2023	2022
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	1-7 t/m 31-12	n.v.t.
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	6	n.v.t.
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	514	n.v.t.
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 212	€ 206
Maxima op basis van de normbedragen per maand	177.000	n.v.t.
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	177.000	
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)		
Bezoldiging in de betreffende periode	58.474	n.v.t.
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	58.474	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	
Bezoldiging	58.474	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.

1.4.5.1b Raad van Toezicht

GEGEVENS 2023	
NAAM TOPFUNCTIONARIS	FUNCTIE
Mavis Carrilho	Voorzitter
Ahmed Marcouch	Vice-voorzitter
Erik van Ginkel	Algemeen lid
Sandra Holtjer	Algemeen lid
Ted Brandsen	Algemeen lid
Myrthe van Opstal	Algemeen lid
Josje van Dongen	Algemeen lid
Rob van Steen	Algemeen lid

ONDERTEKEND NAMENS DE RAAD VAN TOEZICHT

Mavis Carrilho
Voorzitter

Ahmed Marcouch
Vice-voorzitter

Sandra Holtjer
Algemeen lid

Ted Brandsen
Algemeen lid

Myrthe van Opstal
Algemeen lid

Josje van Dongen
Algemeen lid

Rob van Steen
Algemeen lid

ONDERTEKEND NAMENS HET BESTUUR

Ronald Wintjens
Algemeen directeur

Winfred Voordendag
Zakelijk directeur

2. Jaarrekening

ACTIVA		2023	2022
<i>Bedragen in EUR</i>			
VASTE ACTIVA			
1	Materiële vaste activa		5.469
	Totale vaste activa		5.469
VLOTTENDE ACTIVA			
2	Vorderingen	336.424	331.460
3	Liquide middelen	116.634	116.317
	Totaal vlottende activa	453.058	447.777
	TOTAAL ACTIVA	453.058	453.246
PASSIVA			
EIGEN VERMOGEN			
4	Algemene reserve	88.084	158.820
5	Bestemmingsreserves	74.885	99.885
	Totaal eigen vermogen	162.969	258.705
6	Kortlopende schulden	290.089	194.542
	TOTAAL PASSIVA	453.058	453.246

BATEN		2023	Begroting 2023	2022
<i>Bedragen in EUR</i>				
	EIGEN INKOMSTEN			
1	Publieksinkomsten binnenland (2):	96.645	75.000	74.893
2	Recette/kaartverkoop	96.645	75.000	74.893
7	Totaal Publieksinkomsten (1)	96.645	75.000	74.893
8	Sponsorinkomsten	2.490	10.000	7.906
9	Vergoedingen coproducent	37.817		15.000
10	Overige directe inkomsten	44.506	44.885	18.007
11	Totaal overige directe inkomsten (8+9+10)	84.813	54.885	40.914
12	Totaal Directe inkomsten (7+11)	181.458	129.885	115.806
13	Indirecte inkomsten	28.428	15.000	22.909
14	Private middelen - particulieren incl. vriendenverenigingen	7.065	7.500	9.964
15	Private middelen – bedrijven		5.000	3.600
16	Private middelen - private fondsen	331.713	488.478	190.000
18	Totale bijdragen uit private middelen (14+15+16)	338.778	500.978	203.564
19	Totaal eigen inkomsten (12+13+18)	548.664	645.863	342.279
	SUBSIDIES			
21	Totaal structureel OCW	327.856	307.597	307.597
22	Totaal structureel Provincie	142.646	142.646	137.160
23	Totaal structureel Gemeente	185.174	196.675	164.718
25	Totale structurele subsidies (21+22+23)	655.677	646.918	609.475
26	Incidentele publieke subsidies	63.380	90.880	126.239
27	Totaal subsidies (25+26)	719.057	737.798	735.714
	TOTALE BATEN (19+27)	1.267.721	1.383.661	1.077.993

LASTEN		2023	Begroting 2023	2022
Bedragen in EUR				
1	Beheerslasten materieel	80.274	88.300	69.494
2	Beheerslasten personeel	252.190	299.210	281.843
3	Beheerslasten totaal (1+2)	332.464	387.510	351.337
4	Activiteitenlasten materieel	585.950	704.421	516.726
5	Activiteitenlasten personeel	445.043	410.765	334.396
6	Activiteitenlasten totaal (4+5)	1.030.993	1.115.186	851.122
	TOTALE LASTEN	1.363.457	1.502.696	1.202.459
7	Saldo uit gewone bedrijfsvoering (Totale Baten – Totale Lasten)	-95.736	-119.035	-124.467
8	Saldo rentebaten / -lasten			-1.316
	EXPLOTATIERESULTAAT (7+8)	-95.736	-119.035	-125.782
	RESULTAATBESTEMMING			
	Algemene reserve	-70.736		75.000
	Continuïteitsreserve			-75.000
	Bestemmingsreserve Opdrachten Makers	-25.000		-127.083
	Bestemmingsreserve Digitale Dansgesprekken			-11.200
	Bestemmingsreserve DansWEB			12.500
	Totaal resultaatbestemming	-95.736		-125.783
	Aansluiting Resultaat/Bestemming	Correct		1

ALGEMEEN

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bepalingen uit RJ 640, voor zover deze niet afwijken van de aanwijzingen in het Handboek Verantwoording cultuursubsidies 2021-2024 van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. De jaarrekening is opgesteld in euro's. De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

CONTINUITEIT

Stichting Nederlandse Dansdagen heeft voor de periode 2021 tot en met 2024 een structurele subsidie toegezegd gekregen door het Ministerie van OCW, de Provincie Limburg en de Gemeente Maastricht. Voor de komende vierjaarperiode (2025 tot en met 2028) wordt het besluit voor subsidieverlening verwacht in het najaar van 2024. Mocht voor de komende vierjaars-periode de structurele subsidie niet toegekend worden, kan dit op middellange termijn consequenties hebben voor de continuïteit van de stichting. Vooralsnog is de jaarrekening echter opgesteld op basis van het continuïteitsbeginsel, mede gezien de aanwezige reserves binnen de Stichting.

WAARDERINGSGRONDSLAGEN VOOR DE BALANS

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen historische aanschafprijs, rekening houdend met de afschrijving en subsidies. De afschrijving geschiedt lineair op basis van de verwachte levensduur. Wanneer in de loop van het jaar is aangeschaft wordt toch voor een heel jaar afgeschreven.

Onderhandenwerk

Dit betreffen materiële en immateriële voorbereidingskosten verminderd met de vooruit ontvangen inkomsten voor producties die in het volgend jaar worden uitgevoerd.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Er is geen sprake van betwiste vorderingen, de meeste debiteuren hebben inmiddels aan hun betalingsverplichting voldaan. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

GRONDSLAGEN VOOR RESULTAATBEPALING

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en verrichte diensten en subsidies enerzijds, en anderzijds de kosten en andere lasten van het jaar, gewaardeerd tegen historische kostprijs. Opbrengsten zijn verantwoord in het jaar waarin de prestaties zijn geleverd, danwel de diensten zijn verricht. Lasten welke hun oorsprong vinden in het boekjaar zijn in aanmerking genomen zodra deze voorzienbaar zijn.

2.4

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER

ACTIVA	
Bedragen in EUR	
1. Materiële activa	
Verloop materiële vaste activa	Inventaris en ICT
Het verloop van de materiële vaste activa wordt als volgt weergegeven:	
Aanschafwaarde per 1 januari	36.919
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari	-31.450
Boekwaarde per 1 januari	5.469
Investeringen 2023	
Afschrijvingen	-5.469
Mutaties	-5.469
Aanschafwaarde per 31 december	36.919
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december	-36.919
Boekwaarde per 31 december	0

Bedragen in EUR			
Afrondingsverschillen		2023	2022
0	Financiële vaste activa		
	Totaal financiële vaste activa		
Vlottende activa		2023	2022
II. Vorderingen			
0	Vorraden		
II. Vorderingen			
	Debiteuren	7.251	1.390
	Totaal debiteuren	7.251	1.390
Te ontvangen subsidies			
	Gemeente Maastricht	12.717	12.583
	Sint Clemens Stichting		5.000
	Fonds 21	50.000	150.000
	Stichting Kanunnik Salden / Nieuwenhof	7.500	5.000
	het Cultuurfonds	50.000	25.000
	VSB Fonds	25.000	
	Vriendenloterij Fonds	110.000	70.000
	Totaal te ontvangen subsidie	255.217	267.583
Te vorderen belastingen en premies sociale verzekeringen			
	Omzetbelasting	58.711	38.778
	Totaal te vorderen belastingen en sociale verzekeringen	58.711	38.778
II. Vorderingen			
	Overige vorderingen		
	Vooruitbetaalde kosten	1.828	1.732
	Nog te ontvangen bedragen		17.010
	Nog te factureren	12.400	3.930
	Borgsommen	1.017	1.037
	Totaal overige vorderingen	15.245	23.709
	Totaal vorderingen	336.424	331.460
III. Liquide middelen			
	Bank	116.634	116.317
	Totaal liquide middelen	116.634	116.317
	De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting		

PASSIVA			
Bedragen in EUR			
Afrondingsverschillen		2023	2022
	Eigen vermogen		
IV. Algemene reserve			
	Saldo algemene reserve per 1 januari	158.820	83.820
	Uit resultaatbestemming	-70.736	75.000
	Saldo algemene reserve per 31 december	88.084	158.820
V. Bestemmingsreserves			
	Saldo Continuïteitsreserve per 1 januari		75.000
	Uit resultaatbestemming		-75.000
	Saldo Continuïteitsreserve per 31 december		
	Saldo Bestemmingsreserve Opdrachten Makers per 1 januari	44.746	171.829
	Uit resultaatbestemming	-25.000	-127.083
	Saldo Bestemmingsreserve Opdrachten Makers per 31 december	19.746	44.746
	Saldo Bestemmingsreserve Digitale Dansgesprekken per 1 januari		11.200
	Uit resultaatbestemming		-11.200
	Saldo Bestemmingsreserve Digitale Dansgesprekken per 31 december		
	Saldo Bestemmingsreserve DansWEB per 1 januari	40.139	27.639
	Uit resultaatbestemming		12.500
	Saldo Bestemmingsreserve DansWEB per 31 december	40.139	40.139
	Saldo Bestemmingsreserve Prijzen per 1 januari	15.000	15.000
	Saldo Bestemmingsreserve Prijzen per 31 december	15.000	15.000
	Totaal bestemmingsreserves	74.885	99.885
	Totaal bestemmingsfondsen		
	Totaal eigen vermogen	162.969	258.705

PASSIVA		
Bedragen in EUR		
Afrondingsverschillen	2023	2022
VI. Kortlopende schulden		
Schulden aan leveranciers		
Crediteuren	73.568	17.052
Totaal schulden aan leveranciers	73.568	17.052
Af te dragen belastingen en premies sociale verzekeringen		
Loonbelasting	16.911	12.384
Pensioenpremies	4.046	14.023
Overige premies	410	
Totaal af te dragen belastingen en sociale verzekeringen	21.366	26.407
Overige kortlopende schulden		
Te betalen kosten	23.396	27.067
Te betalen vakantiegeld en overige salariskosten	14.259	17.886
Vooruitontvangen bedragen		250
Vooruitontvangen subsidies	157.500	105.880
Totaal overige kortlopende schulden	195.155	151.083
Totaal kortlopende schulden	290.089	194.542

2.5 NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

Huurverplichtingen

Stichting de Nederlandse Dansdagen heeft een huurovereenkomst afgesloten voor het kantoor aan de Batterijstraat 48 te Maastricht voor € €1.530,59 per maand inclusief servicekosten. De looptijd van dit contract geldt voor onbepaalde tijd.

Opzegtermijn is minimaal 6 maanden.

BATEN		2023	Begroting 2023	2022
<i>Bedragen in EUR</i>				
	EIGEN INKOMSTEN			
1	Publieksinkomsten binnenland (2):	96.645	75.000	74.893
2	Recette/kaartverkoop	96.645	75.000	74.893
7	Totaal Publieksinkomsten (1)	96.645	75.000	74.893
8	Sponsorinkomsten	2.490	10.000	7.906
9	Vergoedingen coproducent	37.817		15.000
10	Overige directe inkomsten			
	Auteursrechten	100		
	Verkoop	14.751		9.350
	Horeca	5.556		5.331
	Overige	24.100		3.327
	Subtotaal overige directe inkomsten	44.506	44.885	18.007
11	Totaal overige directe inkomsten (8+9+10)	84.813	54.885	40.914
12	Totaal Directe inkomsten (7+11)	181.458	129.885	115.806
13	Indirecte inkomsten	28.428	15.000	22.909
14	Private middelen - particulieren incl. vriendenverenigingen	7.065	7.500	9.964
15	Private middelen – bedrijven		5.000	3.600
16	Private middelen - private fondsen			
	Fonds21	50.000	75.000	75.000
	VSBfonds	25.000	25.000	
	het Cultuurfonds	25.000	25.000	25.000
	Vriendenloterij Fonds	40.000	40.000	35.000
	Elisabeth Strouven Fonds	50.000	50.000	
	Zabawas	0	10.000	
	Cultuurmakers Maastricht (bij coproducenten)	0	8.265	
	Stichting Kanunnik Salden / Nieuwenhof	2.500	2.500	
	Sint Clemens Stichting	2.500	2.500	
	DigitALL	100.000	157.000	
	Podiumkunst.net	16.000	8.000	
	PPO Werktuig	15.213	15.213	
	FSI	2.500	2.500	
	Dansregeling Heerlen	3.000	0	
	Overige fondsen		67.500	
	Bijdrage van private fondsen			55.000
	Subtotaal Private middelen - private fondsen	331.713	488.478	190.000
18	Totale bijdragen uit private middelen (14+15+16)	338.778	500.978	203.564
19	Totaal eigen inkomsten (12+13+18)	548.664	645.863	342.279

BATEN		2023	Begroting 2023	2022
<i>Bedragen in EUR</i>				
	SUBSIDIES			
21	Totaal structureel OCW	327.856	307.597	307.597
22	Totaal structureel Provincie	142.646	142.646	137.160
23	Totaal structureel Gemeente	185.174	196.675	164.718
25	Totale structurele subsidies (21+22+23)	655.677	646.918	609.475
26	Incidentele publieke subsidies			
	Incidentele subsidie gemeente			53.569
	Incidentele subsidies overige	63.380	90.880	72.670
	Subtotaal incidentele publieke subsidies	63.380	90.880	126.239
27	Totaal subsidies (25+26)	719.057	737.798	735.714

LASTEN		2023	Begroting 2023	2022
Bedragen in EUR				
1	Beheerslasten materieel			
	Huisvesting	18.572	18.750	13.602
	Bureaunkosten	55.038	61.800	45.755
	Algemene publiciteit	1.194	750	2.868
	Afschrijvingen	5.469	7.000	7.268
	Totaal beheerslasten materieel	80.274	88.300	69.494
2	Beheerslasten personeel			
	Directie	120.688	102.333	144.671
	Bureaustaf	80.338	79.636	82.523
	Marketing, fondsenwerving en relatiebeheer	1.930		27.768
	Overige medewerkers	-293		
	Onkosten werknemers	23.980		20.503
	Onkosten ingehuurd personeel	5.180	5.000	4.037
	Overige personeelskosten	20.515	23.750	21.483
	Uitkering UWV en verzekeringen	-148	12.000	-19.143
	Totaal beheerslasten personeel	252.190	222.719	281.843
3	Beheerslasten totaal (1+2)	332.464	311.019	351.337
4	Activiteitenlasten materieel			
	Techniek, video, licht, geluid	33.529	44.700	42.605
	Huur ruimten	276		
	Inrichting locatie	30.474	41.681	35.199
	Reis, verblijf, sejours, transport	114.679	73.785	99.485
	Bijdrage coproductie			25.000
	Overige uitvoeringskosten	104.837	167.055	79.799
	Marketingcommunicatie	110.012	132.110	130.141
	PR	15.235	9.000	
	Overige marketingkosten	12.402	4.000	
	Educatie	19.932		
	Programmering	139.616	222.390	93.713
	Overige programmering	1.372		
	Horeca inkoopkosten	3.585	9.700	10.783
	Totaal activiteitenlasten materieel	585.950	704.421	516.726

LASTEN		2023	Begroting 2023	2022
<i>Bedragen in EUR</i>				
5	Activiteitenlasten personeel			
	Artistieke directie	74.644	76.491	
	Artistiek kader	17.363		97.794
	Performers			9.142
	Overig artistiek personeel	14.261	44.010	
	Productie en techniek	203.895	198.405	110.495
	Marketing	103.660	128.832	97.624
	Educatie	22.415	26.000	19.341
	Publieksservice en kassa	7.555	8.050	
	Overige medewerkers	1.250	5.468	
	Totaal activiteitenlasten personeel	445.043	487.256	334.396
6	Activiteitenlasten totaal (4+5)	1.030.993	1.191.677	851.122

3. Inhoudelijk verslag

Met gepaste trots kijken we terug op de 26e editie van Nederlandse Dansdagen die plaatsvond van 29 september tot en met 5 oktober 2023, een buitengewoon feestelijke editie met meer dan 15.000 bezoekers op vele podia in de stad, op bijzondere locaties en dit jaar ook volop via de digitale kanalen.

Voor de programmering vormde het concept van de ontmoeting de leidraad. In de ontmoeting worden vriendschappen en sociale gemeenschappen gevierd, maar het is ook het punt waarop verschillen samenkomen en veelvoud productief wordt. Een ontmoeting is een dialoog, waarin er niet één waarheid is, maar waarin men samen tot een beeld van de bestaande én de gewenste werkelijkheid komt.

Veelstemmigheid liep daarom als een rode draad door de programmering heen. De metafoor van een mozaïek, met zijn vele kleine stukjes, in alle verschillende vormen en kleuren, ligt voor de hand. Als curerend festival kan men deze stukjes zo ordenen dat er een samenhangend beeld ontstaat: het klassieke mozaïek. Maar men kan ook afzien van deze ene blik, en juist de ruimte geven aan verschillen in visies en de veelvoud van de Nederlandse dans. Voor dit laatste werd gekozen, waardoor zeker in de ervaring van de bezoekers een andere metafoor de lading van het festivalprogramma nog beter dekt: die van de speelse, licht ontregelende en altijd dynamische caleidoscoop.

Ook dit jaar bevatte gekende hoogtepunten als *Meesterwerken*, het *Nederlandse Dansdagen Gala* met de uitreiking van de verschillende dansprijzen en het *Debat* in de Sint Janskerk, maar we zijn juist ook verheugd dat relatief nieuwe onderdelen als *Dansen in Cafés*, de *Danstent*, de workshops met ouderen en kwetsbare jongeren binnen *dansWEB* zich bewezen en dat we nieuw publiek aanboren en weten vast te houden. In 2023 was 50,7% van het publiek een nieuwe bezoeker.

We zochten ook dit jaar de samenwerking met onze trouwe en nieuwe partners op, waarbij Theater aan het Vrijthof, het festivalhart en onze festivalpartner altijd een extra speciaal plekje in ons hart heeft. Het geheel van de programmering is en blijft gericht op publiek en het volop aanwezige professionele dansveld én de ontmoeting tussen beiden, waarbij de versterking van de positie en impact van dans in de maatschappij een speciale plaats inneemt.

Ronald Wintjens en Winfred Voordendag

directie Nederlandse Dansdagen

Samen met de sector zet Nederlandse Dansdagen zich structureel in om gezamenlijk beleidsuitgangspunten te formuleren en ontmoetingen voor kennisdeling te laten plaatsvinden. ND doet dit met een grote afvaardiging van de danssector, verenigd in zeven zogenoemde subsectoren: Educatie en participatie, Jeugddansgezelschappen, Dansvakonderwijs, Onafhankelijke makers, Urban/hiphop, Structureel gesubsidieerde dansgezelschappen, en Talentontwikkeling.

In 2023 kwam daar de breed gedragen Call to Action uit voort, waarin de knelpunten en actiepunten uiteengezet worden die belangrijk zijn voor de toekomst van de Nederlandse dans voor de korte en langere termijn. De Call to Action vormde de ruggengraat voor tal van gesprekken die we tijdens het festival voerden. Over de samenwerking tussen makers en podia, dans en ethiek, sociale veiligheid op de (dans)werkvloer, duurzaamheid, digitalisering, archivering en meer.

Ook de komende jaren zal ND samen met de sector blijven werken, praten, signaleren en agenderen, om de Call to Action actueel te houden. Door ons te committeren aan de actiepunten kunnen we de Nederlandse dans in al zijn verscheidenheid en waarde niet alleen behouden, maar de impact ervan op het leven van alle Nederlanders vergroten, van jong tot oud, van liefhebber tot professional, van toeschouwer tot deelnemer.

VEELSTEMMIGHEID

Voor de programmering van de 26e editie van de Nederlandse Dansdagen vormde het concept van de ontmoeting de leidraad, een ontmoeting in meerstemmigheid.

Dit werd al meteen duidelijk in de ***Staat van de Nederlandse dans***, een door de Nederlandse Dansdagen in het leven geroepen traditie waarin een choreograaf of andere dansdenker zijn visie op de huidige staat van de kunstvorm uitspreekt. Ditmaal werd de voorkeur gegeven aan een andere vorm, waarin de *Staat van de Nederlandse dans* niet de visie van één persoon was, maar de optelsom van meerdere stemmen, en wel die van de zeven dansdenkers die de afgelopen zeven jaar de *Staat* hebben uitgesproken. Annette Embrechts, Kristin de Groot, Ann Van den Broek, Jasper van Luijk, Lisa Reinheimer, Conny Janssen en Alida Dors regen hun meest urgente kwesties aaneen tot een gezamenlijke diagnose, waarin zowel concrete als meer abstracte aanzetten tot verbeteringen waren verwerkt. De gezamenlijke *Staat* werd met veel toewijding in beeld gebracht door Davide Bellota.

Gezamenlijke vergezichten werden ook geformuleerd tijdens het ***Debat van de Nederlandse Dansdagen***. Ook hier was de keynote speech niet afkomstig van één persoon, maar waren vijf mensen die bekend staan om hun onconventionele opvattingen gevraagd vrij te associëren over hoe voor hen het Theater

van de toekomst er uit zou (moeten) zien. De choreografen Anouk van Dijk, Guilherme Miotto, Katja Heitmann en Sarada Sarita, en de zakelijk leider van Club Guy & Roni Harmen van de Hoek wisten het rijkelijk toegestroomde dansveld te boeien met hun bezielde en totaal uiteenlopende bijdragen. Het *Debat* werd voor de tweede keer gemodereerd door Lene Grooten en was een overtuigende proeve van de inspiratie en originaliteit die de artistieke blik aan een maatschappelijk discours kan toevoegen.

Natuurlijk keerde de veelstemmigheid ook terug in de keuze voor de voorstellingen en events in het festival. Traditiegetrouw kwamen zoveel mogelijk dansstijlen aan bod, met een extreme spanwijdte die reikte van Het Nationale Ballet en Nederlands Dans Theater tot Oekraïense hiphoppers en salsa dansende Maastrichtenaren. Een goede indicatie van de omvang van het programma is het aantal choreografen dat op de een of andere manier in het festival betrokken was, met een voorstelling, film, tentoonstelling, boek, workshop, keynote speech etc. Dat waren er dit jaar maar liefst 97, verspreid over 15 zalen en locaties en het internet.

JONGE CHOREOGRAFEN

Opvallend was hoeveel ruimte er in het programma was voor **jonge choreografen**.

Twee al jaren toonaangevende talentontwikkelingsformats beleefden op het festival hun première: de aan de *BNG Bank Dansprijs* gekoppelde *DansClick*, dat met zijn 25ste editie een opmerkelijk jubileum vierde, en de triple-bill *Danslokaal*, een samenwerking van Conny Janssen Danst, Korzo en Dansateliers. Daarnaast toonde het Scapino Ballet twee werken van winnaars van de Rotterdam International Duet Choreography Competition (RIDCC), en waren er met Dalton Jansen en Simon Bus meteen twee winnaars van de *Innovatieprijs Nederlandse Dansdagen Maastricht* te zien.

Makers als Antonin Rioche, aanwezig met de zeer geslaagde solo *Oh Girl!*, en Cherish Menzo met het voor een *Zwaan* genomineerde *DARKMATTER*, zijn net wat verder, maar kunnen nog steeds met recht tot de jonge choreografen gerekend worden. En tenslotte waren er nog verrassende voorstellingen van nagenoeg onbekende talenten als Mami Kang, Liam McCall en Roberta Maimone, zodat er ook voor de doorgewinterde dansprofessionals genoeg te ontdekken viel.

Natuurlijk gaat er veel aandacht uit naar het jaarlijkse *Nederlandse Dansdagen Gala*, waar traditiegetrouw de belangrijkste dansprijzen worden uitgereikt. Een rijkgeschakeerd en goed ontvangen programma, met optredens van Eva Eijkhout in een choreografie van Jurriën Schobben; het duet *False Memories* waarmee Tu Hoang en Hiro Murata recent twee belangrijke Europese choreografie-concoursen hadden gewonnen; en fragmenten uit de voorstellingen *Avatāra*, (waarmee Duda Paiva en Shaislesh Bahoran later op de avond de *Zwaan* voor de meest indrukwekkende productie zouden winnen),

Cecilia Moiso's activistische *Pink Portal*, en *Free at last* van de Griekse RIDCC winnaars Dionysios en Danae, uitgevoerd door het Scapino Ballet. De door Hasna El Maroudi gemodereerde avond werd afgesloten met een spectaculaire preview uit de voorstelling *Unbreakable* van Lloyd Marengo en de Soweto Skeleton Movers uit Zuid-Afrika.

PRIJZEN

De *Innovatieprijs van de Nederlandse Dansdagen Maastricht* werd dit jaar uitgereikt door Frans Bastiaans, Wethouder Stedelijke ontwikkeling, Cultuur, Veerkrachtige wijken en Ouderenbeleid van Maastricht. De prijs ging naar de danser en choreograaf Junadry Leocaria voor een project waarin ze samen met haar vader, een voormalige danser, op zoek gaat naar hun wortels in Nigeria. De *Jonge Zwaan* voor de Meest indrukwekkende jeugddansprestatie, uitgereikt door juryvoorzitter Liesbeth Wildschut, ging naar Yeli Beurskens voor haar rol in *Hold your Horses* van De Dansers.

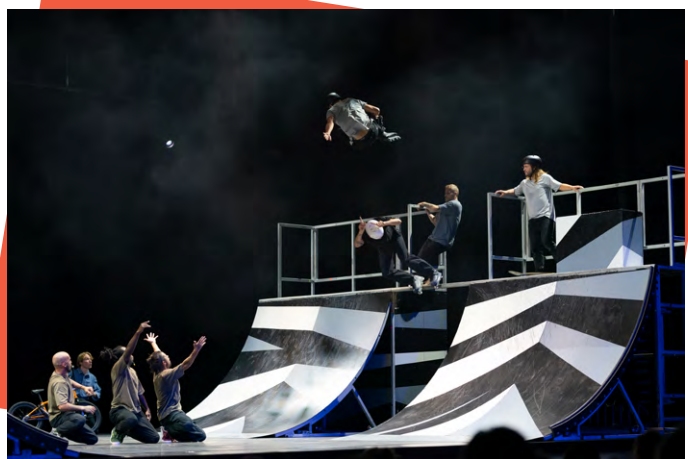
De *Jonge Zwaan* voor de Meest indrukwekkende jeugddansproductie werd door Gunay Uslu, staatssecretaris Cultuur en Media, uitgereikt aan *Als het anders loopt*, een coproductie van Het Houten Huis, Club Guy & Roni, en plan d-. De *Zwaan* voor Meest indrukwekkende dansproductie werd toegekend aan *Avatāra* van Duda Paiva Company en Shailesh Bahoran's Illusionary Rockaz Company.

De *Zwaan* voor de Meest indrukwekkende dansprestatie, uitgereikt door VSCD-juryvoorzitter Joery Wilbers, ging voor het tweede opeenvolgende jaar naar een danser van Het Nationale Ballet, ditmaal Georgi Potshkishvili voor zijn rol als de Dood in *De groene tafel* van Kurt Jooss.

DANSPRIJZEN ND2023		
PRIJS	GENOMINEERDEN	WINNAAR
Zwaan meest indrukwekkende dansprestatie	Giorgi Potskhishvili Patricia van Deutekom Liam McCall	Giorgi Potskhishvili
Zwaan meest indrukwekkende dansproductie	<i>Avatāra</i> van Duda Paiva en Shailesh Bahoran <i>DARKMATTER</i> van Cherish Menzo <i>CONTROLE</i> van 155	<i>Avatāra</i> van Duda Paiva en Shailesh Bahoran
Jonge Zwaan meest indrukwekkende dansprestatie	Sellam El Achari Yeli Beurskens Laura Feliu Casas	Yeli Beurskens
Jonge Zwaan meest indrukwekkende dansproductie	<i>Nacht</i> van Gaia Gonnelli (Dadodans en Insomnio) <i>Als het anders loopt</i> van Elien van den Hoek, Andreas denk en Adam Peterson (Het Houten Huis/plan d-/Club Guy & Roni) <i>Superslow</i> van Judith Faas (BonteHond)	<i>Als het anders loopt</i> van Elien van den Hoek, Andreas denk en Adam Peterson (Het Houten Huis/plan d-/Club Guy & Roni)
Innovatieprijs Nederlandse Dansdagen Maastricht	Denden Karadeniz Junadry Leocaria Kathrin Gramelsberger	Junadry Leocaria
Dansspeld		Nita Liem

Een dag later omvatte **Meesterwerken** naast Het Nationale Ballet (met Hans van Manen), het Nederlands Dans Theater (met Marco Goecke), het Scapino Ballet (met Erika Silgoner) en Introdans (met Akram Khan), ook ISH Dance Collective, het grootste hiphop gezelschap van Nederland. ISH gaf acte de présence met een voorstelling van artistiek leider Marco Gerris. Het jaarlijkse karakter van *Meesterwerken* mag vermeld worden, maar feitelijk is het uniek dat al deze grote gezelschappen van wereldniveau in één programma te zien zijn. Voorafgaand aan *Meesterwerken* werd de Maastrichtse auteur

Sjeng Scheijen door Joyce Roodnat geïnterviewd over zijn nieuwe biografie van Hans van Manen, *Gelukskind*, gekoppeld aan een signeersessie in samenwerking met boekhandel Dominicanen.

Dit jaar werd een begin gemaakt met de **gezamenlijke programmering met het Theater aan het Vrijthof**, die uit een viertal programma's bestond. De eerdergenoemde jubileumeditie van de *DansClick* viel hieronder, net als twee spraakmakende voorstellingen die zowel als schoolvoorstelling en als vrije voorstelling voor alle leeftijden geprogrammeerd werden. Dit waren *CONTROLE* van 155, genomineerd

voor de *Zwaan* voor de meest indrukwekkende dansproductie, en *EXIT* van Piet van Dycke, balancerend op de rand van dans en circus, inclusie en uitsluiting, en de grens van Nederland en België.

Met het vierde programma werd nog duidelijker welke mogelijkheden tot internationale programmering er door deze nieuwe samenwerking ontsloten kunnen worden. Het is een langgekoesterde wens van de Nederlandse Dansdagen om choreografen die uit het Nederlandse systeem voortkomen en vervolgens in het buitenland groot succes hebben, ook in deze volgende stap in hun ontwikkeling aan het Nederlandse publiek te kunnen blijven presenteren. Het is iets om trots op te zijn, en daarnaast zijn er vragen: wat doet het met makers om internationaal te creëren? Hoe verandert dit hun werk?

Het perfecte voorbeeld om deze programmalijn te introduceren was het choreografenduo **Imre en Marne van Opstal**. Zij begonnen als dansers en als makers bij Nederlands Dans Theater, en behoren na een stormachtige doorbraak tegenwoordig wereldwijd tot de meest gevraagde choreografen. Bijzonder is ook dat ze uit Limburg afkomstig zijn, waardoor hun potentieel als rolmodel nóg uitgesprokener is. Van het werk dat zij in het buitenland hebben gemaakt werden twee voorstellingen uitgekozen: het bij het Nationaltheater Mannheim gemaakte *The Little Man* en het bij het Hessisches Staatsballett gemaakt *I am afraid to forget your smile*. Deze twee stukken werden gecombineerd tot een unieke double bill, die slechts eenmaal in Nederland -en überhaupt- te zien was. Het financiële risico van een dergelijke programmering is te groot om door de Nederlandse Dansdagen alleen gedragen te kunnen worden. Gedeeld met Theater aan het Vrijthof kan het echter wél. De voorstelling trok een uitverkochte zaal, nota bene op de zondagmiddag, waardoor van een geslaagd experiment gesproken mag worden.

DANS MET MIJ

De Nederlandse Dansdagen willen echter meer zijn dan een festival voor professionele topdans. Met de terugkeer van de **Danstent** op het Vrijthof beschikt het festival over een uiterst sfeervol stadspodium, dat zowel door de Maastrichtse dansorganisaties als door het Maastrichtse publiek uitbundig wordt omarmd. Dit was bij de introductie in 2022 al het geval, maar na deze succesvolle pilot was het dit jaar een ware happening waar in nog geen drie dagen bijna 6.500 bezoekers op af kwamen.

De boodschap die wordt uitgedragen is dat de *Danstent* er voor iedereen is, en deze boodschap wordt gehoord. Vanaf de aftrap met een *Diner d'Honneur* als sfeervol netwerkmoment voor genodigden tot de voor iedereen gratis toegankelijke timeslots voor salsa, tango, line dancing en een *Open Podium* waar maar liefst 16 dansscholen aan meededen, was er constant sprake van een gretigheid om dans te zien en zelf te dansen. Dit gold ook voor de oudere Maastrichtenaren die in de spiegeltent een

speciale entourage voor hun *Dansen in het Park* vonden, en voor de dansers van de *Limbo Wheelers*, die een workshop rolstoeldansen gaven waar ook door valide mensen aan mee kon worden gedaan en daarnaast ook met een eigen act deelnamen aan het *Open Podium*.

De aanwezigheid van ***Dansen in het Park*** en de ***Limbo Wheelers*** op het festival past in de ambitie om de Nederlandse Dansdagen ook op het vlak van **inclusie** veelstemmig te laten zijn. **Jordy Dik** keerde met zijn prachtige duet *Jij en ik en alle anderen* terug in het festival, maar nu als winnaar van de *BNG Bank Dansprijs* en deelnemer van de *DansClick*. Theater Babel trad voor het eerst in hun geschiedenis buiten Rotterdam op, in de coproductie met Connor Schumacher die tijdens de Dansdagen een fantastische première in Opera Zuid beleefde, waarbij het podium na de uitnodiging tot meedansen letterlijk door het publiek bestormd werd.

Dat dit jaar de *Jonge Zwaan* voor de meest indrukwekkende jeugddansproductie werd uitgereikt aan de voorstelling *Als het anders loopt*, waarin performers met en zonder beperking één geheel vormen, onderstreept hoezeer deze verbreding van het dansspectrum tot in het centrum van de danswereld begint door te dringen.

Net als in 2022 bestond de allerlaatste activiteit van het festival uit het project ***Dansen in Cafés***. Met de betovering van Tango Maastricht in Café Paulus en de opzweepende salsa van Ruby Pure Latin in Café Forum kreeg deze editie van het festival een passend slotakkoord.

50 JAAR HIPHOP

Dit belangrijke proces van inbedding door verbreding was ook op een ander vlak uiterst present in het festival. De 26e editie van de Nederlandse Dansdagen viel namelijk samen met een bijzondere verjaardag. In 1973 wordt namelijk hiphopmuziek geboren, op een feest in de Bronx, New York. In deze 50 jaar heeft de kunstvorm de wereld veroverd en is inmiddels niet meer weg te denken uit onze cultuur. Precies halverwege deze 50 jaar begon hiphop ook in de Nederlandse theaters door te dringen, met een grote en nog steeds groeiende aantrekkingskracht op doelgroepen die traditioneel moeilijk bereikt kunnen worden: bijvoorbeeld jongeren in hun volle diversiteit. En 25 jaar geleden startte ook een van de partnerfestivals van de Nederlandse Dansdagen: the Notorious International Breakdance Event (kort IBE), oorspronkelijk in Rotterdam, later in Heerlen.

Er was dus alle reden om het jubileum van hiphop tot een van de zwaartepunten van deze editie van de Nederlandse Dansdagen te maken. Omdat het een perfect voorbeeld is van de manier waarop het festival in staat is om een zwaartepunt vorm te geven, worden alle onderdelen van deze programmaliijn kort benoemd:

- Bij de opening van het *Nederlandse Dansdagen Gala* werd de *Dansspeld* voor bijzondere verdiensten voor de ontwikkeling van de dans door directeur Ronald Wintjens uitgereikt aan de 'moeder van de Nederlandse hiphop' **Nita Liem**, choreografe en oprichtster van het baanbrekende collectief Don't Hit Mama.
- De afsluitende bijdrage aan de gezamenlijke *Staat van de Nederlandse dans* was van de hiphop choreografe en huidige artistiek leider van Theater Rotterdam **Alida Dors**.
- Onder de nominaties voor de diverse prijzen waren diverse hiphop coryfeeën: **Liam McCall** (*Zwaan* meest indrukwekkende prestatie), **Shailesh Bahoran** (*Zwaan* meest indrukwekkende productie), **Junadry Leocaria en Denden Karadeniz** (*Innovatieprijs Nederlandse Dansdagen Maastricht*). Shailesh en Junadry behoorden uiteindelijk ook tot de winnaars.
- In 2022 werd de *Gouden Zwaan* uitgereikt aan de hiphop pionier **Lloyd Marengo**, die dit jaar het *Nederlandse Dansdagen Gala* afsloot met een preview van zijn nieuwe voorstelling *Unbreakable* die vlak na het festival in Rotterdam in première hing. Daarnaast gaf Lloyd drie workshops voor jongeren, wat op grond van het aantal aanmeldingen ook het dubbele aantal had kunnen zijn.
- Onder de titel *A Dutch History of Breaking* gaven twee andere hiphop pionieren en de artistiek leiders van de belangrijkste hiphop festivals in Nederland: **Tyrone van der Meer** (The Notorious IBE in Heerlen) en **Andrey Grekhov** (Open Your Mind in Eindhoven) een lezing over de ontwikkeling van breaking, als de oudste hiphop-vorm in Nederland, inclusief een demonstratie van een Seven2Smoke, een battle format dat op IBE geïntroduceerd werd en vandaaruit over de hele wereld populair werd. Vanuit breaking wordt de ontwikkeling van hiphop geschetst als een voortdurende uitbreiding van het amalgaan aan dansvormen, eindigend met een educated guess over wat de toekomst zal brengen.
- De lezing ging naadloos over in de door beide festivals georganiseerde battle *Open Your Mind X IBE*, waarin ruim baan wordt gegeven aan de anarchistische experimental stijl, die als een drijvende kracht achter de innovatie in hiphop gezien kan worden. Het is inmiddels de vierde keer dat deze battle deel

uitmaakt van de Nederlandse Dansdagen en de sprongen waarmee de kwaliteit ieder jaar omhoog gaat, geeft aan hoezeer de battle deel is gaan uitmaken van de internationale hiphop kalender. Dit jaar werd de battle ook voor de eerste keer integraal opgenomen door het veelbekeken hiphopkanaal New Dance TV.

- Voor de introductie van hiphop in de Nederlandse theaters heeft waarschijnlijk geen enkel gezelschap zo'n belangrijke rol gespeeld als het door choreograaf **Marco Gerris** geleide ISH Dance Collective. Het is dan ook niet meer dan terecht dat het juist ISH is om als eerste hiphop-gezelschap deel te nemen aan *Meesterwerken*, het jaarlijkse programma voor de grote dansgezelschappen. Marco Gerris heeft ervoor gekozen een fragment van de spectaculaire voorstelling *Elements of Freestyle* te tonen, dat hij speciaal voor deze gelegenheid heeft bewerkt.
- Een van de protagonisten in de Nederlandse hiphop van dit moment is ongetwijfeld de Rotterdamse choreograaf **Dalton Jansen**. In 2022 won hij de *Jonge Zwaan* voor de meest indrukwekkende jeuddansvoorstelling van het jaar, nadat hij een jaar eerder al de *Innovatieprijs van de Nederlandse Dansdagen* had gewonnen. Met het prijzengeld voor deze laatste prijs worden de choreografen geacht hun onderzoek of productie op de volgende festivaleditie met het publiek te delen. Voor Dalton Jansen, die met het prijzengeld een vooronderzoek voor zijn nieuwe productie *Jah!* had gefinancierd, bleek het in 2022 logistiek en inhoudelijk te moeilijk om deze presentatie te combineren met zijn *Zwaan*-winnende voorstelling *Birds*, die ook op het festival te zien was. In plaats daarvan is daarom gekozen voor een sneak preview presentatie op het festival van 2023, aangevuld met de documentaire van Connie Trommlitz die Dalton twee jaar lang heeft gevolgd bij zijn Nieuwe makers traject.
- Ook in 2022 ging de *Innovatieprijs* naar een maker uit de hiphop, **Simon Bus**, die in 2014 ook de winnaar was van de eerste editie van de *Open Your Mind battle* in Maastricht. Zijn winnende plan voor de *Innovatieprijs* kwam erop neer dat in deze tijd het inspirerende contact met geestverwante (hiphop) kunstenaars veelal verloopt via de uitwisseling op de sociale media, en dan met name Instagram. Zijn onderzoeksvraag: welke verhoogde inspiratie zou mogelijk zijn wanneer dit gemedieerde contact voor een korte tijd zou veranderen in een fysiek contact? Om dit uit te vinden maakten Simon en vijf internationale urban dansers, van Spanje tot Zuid-Korea, onder de titel *Six Portraits* een weekendlang het Bonnefantenmuseum tot het speelveld voor hun anarchistische bewegingsexperimenten, waarbij steeds op subtiële wijze de interactie met de collectie van het museum werd opgezocht.
- Het project *Transcendance* van de vijfvoudige winnaar van de breakdance competitie Just Debout Holland, **Ruben Chi** en de multidisciplinaire kunstenaar **Bob Sizoo** is begonnen als een *Virtual Residency* (zie verderop in de tekst) in de Nederlandse Dansdagen in 2021. Omdat vanwege de VR-technologie maar door een beperkt aantal mensen kan worden deelgenomen werd de voorstelling maar liefst negen maal gespeeld, telkens met een nagesprek waarin de

inzet van virtual reality en artificial intelligence werd uitgelegd en besproken.

- Ook de dansavonden van *Club Tweak* die op vrijdag en zaterdag de festivaldagen afsloten stonden in het teken van het hiphop jubileum. De **DJ's Cutnice, El Rey** en **Lucas Benjamin** zijn oudgedienden die moeiteloos door de geschiedenis van de hiphop heen kunnen bewegen en zo de wortels van de hedendaagse urban muziek zichtbaar, of beter: hoorbaar maakten.
- De NTR is al jarenlang partner van de Nederlandse Dansdagen. *Podium Dans*, de serie met interviewportretten van toonaangevende choreografen in de Nederlandse Dans groeit uit tot een indrukwekkend archief dat inmiddels is uitgegroeid tot 82 afleveringen. Ieder jaar wordt tijdens het festival een deel van de foyer ingeruimd voor een *Podium Dans* bioscoop waar een selectie van de portretten getoond wordt. Deze editie werden de urban choreografen er speciaal uitgelicht, met de afleveringen rond Nita Liem, Alida Dors, Marco Gerris, Dalton Jansen, Lloyd Marengo, Shailesh Bahoran en Junadry Leocaria (naast die rond Imre en Marne van Opstal en Connor Schumacher). Al deze afleveringen van *Podium Dans* waren tijdens het festival ook online te bekijken via de website van de Nederlandse Dansdagen.
- Onder de door de Nederlandse Dansdagen geïntroduceerde naam **Urban Paradox** worden twee tot driemaal per jaar rondetafelgesprekken voor de hiphop community georganiseerd, één daarvan tijdens de Nederlandse Dansdagen. Ditmaal was het thema archiveren in hiphop, waarbij niet alleen over de wenselijkheid van de zorg voor het erfgoed werd gediscussieerd, maar ook praktische tips werden gegeven door medewerkers van Podiumkunstnet.nl, en besproken werd of hiphop vraagt om specifieke eigen vormen van archivering. Voor de Nederlandse Dansdagen vormde het aanzwengelen van deze discussies over archivering -waarover later in de tekst meer- de invulling van het *dansMuseum* voor deze festivaleditie.
- Het festival werd afgesloten met de voor een *Zwaan* genomineerde voorstelling *CONTROLE* van het Utrechtse collectief 155, dat stevig in de hiphop is geworteld. De spectaculaire voorstelling met een grote rol voor loopbanden wordt door henzelf omschreven als "een dikke medley van breakdance, fysieke komedie, live muziek, film en bizarre humor." Het is een goed voorbeeld van één van de vele richtingen waarin hiphop zich in Nederland ontwikkeld heeft.
- Hiphop was ook goed vertegenwoordigd in het online filmprogramma, met een reprise van de filmversie van Ruben Chi's *Transcendance* en nieuwe films van en met Rijko Fernandez / Wennah Wilkers, Ottilie Maters / Gil Gomes Leal, Hesdy Lonwijk / Alida Dors en Jeremy Flohr / Melissa Diktas.

FILM

In tegenstelling tot voorgaande jaren werden de films in het online filmprogramma ditmaal niet aangeboden in blokken, maar konden ze los bekeken worden. Voor het online programma werd geen betaalmuur opgetrokken, maar mensen moesten zich wel aanmelden. De selectie van de films gebeurde net als in eerdere jaren in samenspraak met Cinedans, waar al een voorselectie had plaatsgevonden van het almaar groeiende aanbod aan Nederlandse dansfilms.

Naast de makers met een hiphop achtergrond waren er ook dansfilms van Charley Skuy, Marc Vlemmix & Rosan Chinnou, Robert Gradisen / Assi Weitz, Catherine van Campen, Colina van Zevenbergen, Michael Zandl, en aansluitend op het live-programma films van Imre & Marne van

Opstal, Antonin Rioche, Anna Bogomolova /Connor Schumacher, en Yoka van Zijle / Kim-Jomi Fischer & Marta Alstaedler. Bij elkaar telde het online filmprogramma op naar een omvangrijke 216 minuten, meer dan ooit. Een klein uur daarvan kwam voor rekening van de opmerkelijke documentaire *Stages of a Theatre* van Hans Hulscher (zelf in 2001 onderscheiden met de *Prijs van de Nederlandse Dansdagen Maastricht*), waarin meesterchoreograaf Jiří Kylián en meesterarchitect Rem Koolhaas gezamenlijk terugkijken op de totstandkoming en sloop van het eerste theater ter wereld dat speciaal voor dans gebouwd werd.

Een deel van het online programma werd gedurende het festival ook als voorfilm gedraaid bij alle films in Lumière Cinema. In het programma van Lumière was ook de dansdocumentaire *Calendar Girls* opgenomen, dé publiekshit van het afgelopen Cinedans festival, die twee keer werd getoond.

ONLINE

De filmprogrammering is een belangrijk onderdeel van het online programma, maar het is zeker niet het enige. De afleveringen van *Podium Dans* zijn al genoemd. Zowel de *Staat van de Nederlandse dans* als het *Debat van de Nederlandse Dansdagen* waren op de website van het festival terug te kijken, met als extra toevoeging de *Staat van de Nederlandse Jeugdpodiumkunsten* die eerder in september door Wies Bloemen was uitgesproken op het Theaterfestival. Ook de voorgaande zeven *Staten* zijn daar nog na te lezen en/of te bekijken, waardoor de nieuwe *Staten* meteen in hun historische context konden worden geplaatst.

Een ander belangrijk onderdeel van de online programmering zijn de *Virtual Residencies*, een initiatief van de Nederlandse Dansdagen waarbij drie geselecteerde makers de opdracht krijgen om de mogelijkheden en complicaties van het creëren voor een digitaal platform te onderzoeken. Voor het project wordt samengewerkt met drie organisaties die gezamenlijk een groot deel van de talentontwikkeling in de Nederlandse dans omvatten: Moving Futures (een samenwerkingsverband van Dansateliers Rotterdam, DansBrabant, ICK Artist Space, De Nieuwe Oost en Random Collision), Korzo (in samenwerking met Nederlands Dans Theater) en PLAN Talentontwikkeling Brabant (een samenwerking tussen HZT, Circolo, Theater De Nieuwe Vorst, DansBrabant, United Cowboys, Parktheater, Theaterfestival Boulevard, Artemis, Festival Cement, Podium Bloos en Corpo Máquina als externe partner). Elk van deze drie organisaties stelt voor de nieuwe editie een maker voor. Deze makers zijn doorgaans verbonden aan een producent, die dan voor deze specifieke editie bij het project aansluit.

Bij de **Virtual Residencies** gaat het om het experimenteren en om het delen van de bevindingen, zodat het digitale platform op steeds meer en steeds betere manieren benut kan worden. Deze experimenten krijgen een extra betekenis doordat de Nederlandse Dansdagen in de komende jaren zelf een digitaal platform zal bouwen, waarmee ook op dit vlak een impuls aan de Nederlandse dans gegeven zal worden. Kennisdeling is daarom een sleutelbegrip. Hiertoe werd tegelijkertijd met de

digitale première ook een live-première georganiseerd in SNS De Ruimte, waarbij Lisa Reinheimer, artistiek leider van Dansateliers, in gesprek ging met de drie makers. De kennisaccumulatie wordt bovendien inzichtelijk vastgelegd door Merel van Marken Lichtenbelt, die alle *Virtual Residencies* sinds 2018 heeft gedocumenteerd in een almaar groeiend digitaal document dat inmiddels meer dan 100 pagina's omvat.

In 2023 waren de *Virtual Residency* makers:

- **Charlotte Goesaert**, geselecteerd door PLAN Talentontwikkeling Brabant en geproduceerd door Dans Brabant. Haar *Virtual Residency* omvatte een onderzoek naar een 'artistieke documentaire': een gefilmd verslag van een rechtsgang naar aanleiding van iemand die na lang wachten heeft besloten een misbruikervaring uit het verleden voor de rechter te brengen. Voor *The Whole Shebang* onderzocht zij hoe ze beweging en het performatieve lichaam kon vertalen, of een rol kon geven, in een gefilmde documentaire. Hoe kun je een documentaire met een dergelijk onderwerp dichtbij laten komen en fysiek laten ervaren? Hoe geef je de verbeelding een rol? Welke mogelijke perspectieven spreken en werken. Welke vormkeuzes kunnen gemaakt worden?
- **Olympia Kotopoulos en Veerle van Overloop**, geselecteerd door Moving Futures en geproduceerd door hun collectief ShELFISH, in coproductie met het Grand theatre in Groningen en in samenwerking met videocollectief WERC, time-based designer Isabela Manea en en Odyssey/ Momentum. Samen ontwikkelden zij op basis van het materiaal van de bestaande voorstelling *ONE* een nieuwe geheel digitale versie van 20 minuten. In hun onderzoek naar welke extra dimensie deze digitale versie aan de thematiek en artistieke inhoud van de voorstelling in de fysieke theaterruimte geeft, stonden de elementen centraal als: het digitale podium; de verschillende lagen van communicatie met de kijker; interactie van de kijker; (digitale) toegankelijkheid versus drempels voor de kijker; het creëren van een online community tussen de kijkers; de observatie van de kijker.
- **Vladyslav Detiuchienko**, geselecteerd en geproduceerd door Korzo, Den Haag. Deze Oekraïense choreograaf beschouwde zijn invulling van de *Virtual Residency* als een bijdrage aan de strijd van zijn land. *Rhythms of Resilience* is een experimentele documentaire film geïnspireerd op het echte verhaal, de emoties en ervaringen van de dansers Kateryna Kurman en Volodymyr Marchuk, die hun professionele activiteiten in Oekraïne voortzetten, zelfs midden in de oorlog. Elk lid van het filmteam woont in Oekraïne, Vladyslav zelf in Nederland, en gebruikt digitale technologieën als hulpmiddel om het creatieve proces te sturen en te communiceren met het creatieve team.

Podiumkunst.net verzorgde een live streaming van het vervolg op het webinar Archiveren voor dummies van vorig jaar (die ook nog in het online programma te zien was). Het **webinar Archiveren voor gevorderden** behandelde onder meer het gebruik van metadata als sleutel voor het koppelen van (privé)-archieven.

Een andere categorie in het online programma zijn de digitale rondetafels. Binnen het festival werden door het NAPK drie rondetafelgesprekken georganiseerd over hoogst actuele onderwerpen. Twee daarvan vonden online plaats: één over duurzaamheid in de podiumkunsten en de ander, georganiseerd door de Stichting Veligheid in de Podiumkunsten, over het recente fenomeen van agressie in het theater, met name rond schoolvoorstellingen met een genderthematiek.

OVERIGE PROGRAMMAONDERDELEN

De digitale rondetafels waren slechts een klein deel van het totale aantal rondetafelgesprekken op het festival. Dit jaar bleek dat het dansveld de Nederlandse Dansdagen steeds meer begint te ontdekken als de plek waarin men een onderwerp met een brede groep betrokkenen kan bespreken.

Zo werd op initiatief van het Medisch Centrum in Den Bosch een rondetafelgesprek over **Dansmedische zorg** georganiseerd, waar specialisten uit heel Nederland samenkwamen met dansers en choreografen om behoeften en behandelingen beter op elkaar aan te laten sluiten. Opvallend afwezig waren de gezelschappen, terwijl die toch naar hun aard de belangrijkste doelgroep vormen. Het is zowel voor de initiators als voor de Dansdagen echter duidelijk dat het soms tijd kost om een idee te laten indalen, zodat in de evaluatie meteen is besloten om het initiatief te continueren en volgend jaar zowel de gezelschappen meer te betrekken als een internationale component in te bouwen, in reactie op concrete interesse vanuit Engeland.

De Stichting Veiligheid in de Podiumkunsten organiseerde nog een derde rondetafelgesprek over **Sociale veiligheid**, waar veel lovende reacties op kwamen. Brandende kwesties als deze worden door het NAPK op meerdere plekken in het land georganiseerd, waarbij de Nederlandse Dansdagen een prominente plaats inneemt.

In de eerdergenoemde rondetafel over het archiveren van hiphop als deel van *Urban Paradox* werd gesproken over specifieke vormen die relevant zijn voor de specifieke eigenschappen van het genre en de community. Dit was ook de insteek van een tweede ronde tafel over archiveren, onder de titel *Talking to the Death*, georganiseerd door Podiumkunst.net en de publiciste Fransien van der Putt, gekoppeld aan twee boekpresentaties: die van haar eigen nieuwste toevoeging aan de *Nieuwe Dansbibliotheek*, gewijd aan het werk van Pauline de Groot, en een boek van DAS Arts afgestudeerden Tamara Atonijevic en Catalina Insignares. Allen waren in Maastricht aanwezig om uit de eerste hand aan het rondetafelgesprek bij te dragen. Een passende omgang met het danserfgoed vraagt om aanpassing van methodes en een grote mate van fijngevoeligheid en creativiteit. Het zijn vragen waar de Nederlandse Dansdagen zich ook in de komende jaren onder de vlag van de opeenvolgende edities van het *dansMuseum* mee zal blijven bezighouden.

De mogelijkheid om via het festival zichtbaarheid in het dansveld te genereren inspireerde de Kunstenbond om de hele zaterdag de voorruimte van het theatercafé van Theater aan het Vrijthof om te vormen tot het Kunstenbond Café. Medewerkers van de Kunstenbond waren aanwezig om aan geïnteresseerden informatie te verschaffen, en er werden ook diverse films opgenomen over deelonderwerpen die vervolgens online werden gezet.

Een heel bijzondere vorm van rondetafel was het programmeursontbijt. Op initiatief van de Nederlandse Dansdagen werden de programmeurs die het festival bezochten uitgenodigd om samen aan de dag te beginnen met een treffen waarin men de knelpunten en aandachtspunten van het eigen vak met collega's kon bespreken. Gezien het thema van het *Debat van de Nederlandse Dansdagen* de dag ervoor, Het Theater van de Toekomst, was er genoeg om te bespreken. Lene Grooten, de moderator van het *Debat*, verzorgde samen met Joery Wilbers, voorzitter van de VSCD-dansjury, de moderatie van het ontbijt. De opkomst was hoger dan verwacht en het werd al snel duidelijk dat de bijeenkomst in een behoefte voorziet. Op verzoek van de programmeurs zullen bij de volgende editie ook choreografen worden uitgenodigd, om de gesignaleerde perceptie van een kloof te dichten.

Onder de titel *A Softer Sense of Self* vond er op de eerste dag van het festival een symposium plaats rond het begrip virtuositeit in de kunsten, georganiseerd door Stephen Shropshire, de Leidse Universiteit en de Koninklijke Academie voor Beeldende Kunsten in Den Haag. Het publieke deel van het symposium bestond uit een indringende workshop van Katja Heitmann.

Eveneens in het grensgebied van (dans)kunst en wetenschap gesitueerd was de performative lecture van Suzan Tunca over het researchprogramma waarin ICK Amsterdam al vele jaren in investeert. Onder de noemer *The Intuitive Body* probeert men een vocabulaire te ontwikkelen waarin over de essentie van een niet-talige kunstvorm in woorden kan worden gecommuniceerd. Tunca zou een maand later op dit onderwerp promoveren en werd tijdens de lezing bijgestaan door de ICK danseres Maria Ribas. De interesse voor de lezing was overweldigend, met een letterlijk uitpuilende DSM-zaal.

In diezelfde zaal vond een dag later een al even performatieve lezing plaats van Joris Weijdom, als onderzoeker van mixed reality verbonden aan de universiteiten van Utrecht en Twente. In een boeiend referaat in staccato nam hij de toehoorders mee in het gebruik van virtual, mixed en augmented reality in de bewegende kunsten. Vóór en na de lezing was Ruben Chi's voorstelling *Transcendence* geprogrammeerd, waarin een grote rol is weggelegd voor virtual reality en artificial intelligence. De lezing vormde hiervoor de perfecte contextualisering en verdieping. Bijzonder was dat de lezing de eerste publieke activiteit was van het nieuwe netwerk Moving Media Lab, een samenwerking van Cinedans, de Design Academy in Eindhoven, Korzo, Dans Brabant, de VR Days in Rotterdam, Eye Amsterdam en de Nederlandse Dansdagen. Aansluitend op de lezing werd de eerste fysieke partnermeeting belegd.

TENTOONSTELLINGEN

Tijdens het festival waren er twee tentoonstellingen. De een was een geïmproviseerd eerbetoon aan de vlak voor het festival overleden fotograaf Erwin Olaf, met foto's die waren afgestaan door Het Nationale Ballet, het Nederlands Dans Theater en Introdans. In een omgekeerde beweging werd Olaf's eigen filmische eerbetoon aan Hans van Manen in het online programma van het festival opgenomen.

De tweede tentoonstelling is van de choreografe Annemijn Rijk die met haar video-installatie *Woman's Work* een overtuigende hommage brengt aan de kracht en de moed van vrouwen die in hun werkende bestaan steeds gedwongen worden om tegen hun grenzen aan te presteren. De normaal gesproken in een intieme setting gepresenteerde video-installatie werd nu over de gehele bovenverdieping van de foyer van Theater aan het Vrijthof opgebouwd, inclusief de honderden kilo's zware metalen balk, die net als in de video's op 1.80 meter hoogte was geplaatst, om het zo voor de toeschouwer invoelbaar te maken welke continue stress er met het lopen over deze balk gepaard gaat. Annemijn Rijk gaf zelf twee lezingen over het werk en was bovendien zelf onder de noemer 'the artist is present' het hele festival aanwezig voor individuele gesprekken en rondleidingen. Deze flexibele en hoogwaardige vorm van informatieoverdracht werd door iedereen als zeer bevredigend ervaren en is het zeker waard om verder op zijn merites onderzocht te worden.

EDUCATIE & PARTICIPATIE

Danstent

Getrouw het thema *#dansmetmij* wordt het publiek van de Nederlandse Dansdagen ieder jaar weer uitgenodigd om actief deel te nemen aan de workshops en masterclasses die tijdens het festival worden georganiseerd. De workshops zijn toegankelijk voor een breed publiek, op alle niveaus. Met de *Danstent* heeft het festival hiervoor een perfecte sfeervolle locatie in het hart van de stad.

Schoolvoorstellingen

We programmeerden dit jaar 3 producties met in totaal 6 voorstellingen. Alle producties werden zowel als schoolvoorstelling als vrije voorstelling aangeboden. Hieronder een korte beschrijving per productie:

Superslow (4+) door BonteHond

De kinderen vonden het bij aanvang heel spannend aangezien velen nog nooit eerder in het theater waren geweest. De handen die uit de boxen kwamen en spannende muziek zorgden ervoor dat er best wat kinderen bang waren. Hierna werden ze weer rustig en werd er vooral veel gelachen. De kinderen waren op dat moment ook bezig op school met het kleurenmonster en de emoties. Dit zorgde ervoor dat er voor de kinderen herkenbare elementen in de voorstelling zaten en de docenten zo ook de koppeling tussen de voorstelling en het geleerde materiaal op school makkelijk kunnen maken.

De kinderen waren minder aandachtig na ongeveer 20 minuten. Bij alle voorstellingen komt dan het meest rustige en trage stuk in de voorstelling. De spanningsboog bij de kinderen is dan eigenlijk al op waardoor er onrust in de zaal ontstaat en de aandacht moeilijk terug te nemen is. Het is daarom fijn dat de voorstelling gezamenlijk wordt afgesloten met een spel. Het helpt dat ook de leerkrachten betrokken worden om zo echt als één groep de voorstelling af te sluiten.

Het voortraject voor de voorstelling bestond uit een poëziebundel en lesbrieven, die naar alle scholen werden opgestuurd.

Exit (8+) door Circumstances

De voorstelling was iets abstracter dan de scholen gewend zijn. Hierdoor viel op dat wanneer de kinderen voorbereid waren en dus aan de slag zijn gegaan met de lesbrieven het een unieke en spannende ervaring was. Door het decor en de circus-invloeden gingen ze helemaal mee in de voorstelling. Een deel van de leerlingen was niet voorbereid, zij misten de aansluiting bij de voorstellingen en konden zich hierdoor niet verbinden waardoor de beleving uitbleef.

CONTROLE (12+) door 155

De jongeren waren heel enthousiast. Het gezelschap bestaat uit allemaal jongens, wat je in eerste instantie niet verwacht voor een dansvoorstelling. Dit zorgde ervoor dat de voorstelling een breed publiek aanspreekt. Fysiek was de voorstelling impressionant, maar ook de hoeveelheid humor zorgt dat er voor iedereen iets in zit om van deze voorstelling te houden.

Het opzoeken van grenzen, ongewone dingen doen en losbreken is een thema waar veel jongeren zich aan kunnen linken of optrekken. Controle werd op verschillende manieren getoond, maar ook de tegenhanger van controle. Door de humoristische aanpak, werd de echte pijn en moeilijkheid hiervan aangepakt.

Naarmate de leerlingen na de voorstelling met elkaar spraken werden er nog meer elementen gelinkt aan het thema. De mannen van het gezelschap zorgden bij het nagesprek echt voor een open sfeer, hierdoor durfden meer leerlingen vragen te stellen.

Rondetafel educatie

Tijdens dit rondetafelgesprek maakten de deelnemers kennis met de dansapps die NDT ontwikkelde en zijn we met elkaar in gesprek gegaan over de digitalisering van dansonderwijs. Moderator Maud Tielemans (educatie Nederlandse Dansdagen), stelde samen met de educatieafdeling van NDT (Eva Mooen en Desirée Veraart) stellingen op om het gesprek in goede banen te leiden.

Open Podium

Na het succes van 2022 heeft er in 2023 een tweede *Open Podium* plaatsgevonden in de *Danstent*. Opnieuw hadden we 3 blokken met in totaal 16 verschillende dansgroepen uit de regio Maastricht-Heuvelland. Hierbij waren scholen van de eerste editie aanwezig maar ook nieuw dansscholen. Het *Open Podium* wordt als een bijzondere dansplek ervaren. De dansscholen voelen zich gezien en gewaardeerd dat ze een podium krijgen tijdens ND. Hiernaast is het voor de vele dansers een geweldige podiumervaring, in combinatie met de backstage van Theater aan het Vrijthof en de individuele begeleiding voelen ze zich erg welkom. Dit seizoen waren vele diverse dansstijlen te zien: modern, showdans, urban, rolstoeldansen. Eén dansgroep werd geïnterviewd in het programma *Op pad met Redo*, zo was er ook via deze weg aandacht voor het *Open Podium*.

Kunstbende

In 2023 betrad opnieuw de landelijke winnaar van Kunstbende het podium tijdens ND. Dit jaar vond Tyrone (17 jaar) zijn plek. In de *Danstent* liet hij zijn solo zien. Kunstbende begeleidt deze talenten zelf gedurende de dag en zorgt voor prikkelende content voor sociale media. Het is een unieke kans voor jonge talenten om op een professioneel podium te kunnen staan maar ook te netwerken binnen het festival. Zo sluiten ze bijvoorbeeld ook aan bij het artiesten buffet. Na evaluatie willen zowel Kunstbende als ND verder met deze samenwerking. Ieder jaar wordt gekeken of het ND-podium aansluit bij de behoefte van de winnaar en in overleg met programmering wordt een passende plek bepaald in het festival.

Studentenarrangementen

Tijdens ND 2023 mochten we weer een brede groep studenten ontvangen. Er kwamen 12 verschillende opleidingen naar het festival van vooropleidingen dans tot masterstudenten vanuit België en Nederland. Binnen de arrangementen zijn er 1117 tickets verdeeld.

Afnemers waren erg enthousiast over het gevarieerde programma. Ook werden er 2 extra workshops van Lloyd Marengo ingepland voor deze specifieke groepen. Een opleiding gaf een les op locatie. En tijdens verschillende nagesprekken was er ruimte voor verdieping.

Tijdens ND 2023 was een docent uit Keulen op bezoek. Het contact is gelegd en komend jaar willen zij vanuit de opleiding graag aansluiten bij de studentenarrangementen.

dansWEB

In 2022 zijn wij begonnen met de uitvoering van het impactproject *dansWEB*. ND wil met dit participatieve dansproject zich nadrukkelijk richten op de behoeftes en mogelijkheden van ouderen en mensen met een beperking in zorgcentra en kinderen en jongeren in het speciaal onderwijs.

In 2023 hebben we verdere stappen gezet. De *Danstent* werd op zondag tijdens het festival een *dansWEB*-podium voor twee doelgroepen. Tijdens het *Open Podium* programma stond een groep kinderen vanuit het speciaal onderwijs op het podium. Er was ook een gastoptreden van de Limbo Wheelers. Hiernaast was er een workshop rolstoeldansen.

Basisschoolleerlingen en bewoners van een woonzorgcentrum werkten samen met professionele dansers en muzikanten van PRA Muziektheater aan de dynamische dansvoorstelling *Kijk in mijn Ogen!*. Het programma *Kijk in mijn ogen* vond plaats bij twee woonzorginstellingen. Op de ene locatie werd samengewerkt met een school uit de buurt. Op de andere locatie brachten we een diverse groep kinderen van 8-13 jaar samen, afkomstig uit verschillende wijken in de stad. Door middel van dans leren kinderen en ouderen elkaar kennen, dagen ze elkaar uit en gaan ze een muzikale dialoog aan. Als deelnemer aan het project *Kijk in mijn Ogen* heb je twee kennismakingsworkshops, waarna je samen met de andere deelnemers het avontuur aangaat.

In samenwerking met Woonzorginstelling Larisa kon een groep bewoners een voorstelling bijwonen in Theater aan het Vrijthof. Er werd extra begeleiding en vervoer geregeld, zodat deze bezoekers een prachtige ervaring konden hebben zonder praktische problemen. Voor sommige mensen was het 20 jaar geleden dat ze voor het laatst in het theater waren geweest, voor anderen was het hun allereerste dansvoorstelling.

Samen met Zorginstelling Licht & Liefde zijn er kennismakingsgesprekken geweest en kennismakende workshops om de behoeftes van mensen met een visuele beperking beter in kaart te brengen. In 2024 gaat er een uitgebreid activiteitenprogramma lopen voor deze doelgroep dit in Samenwerking met PRA.

Ook loopt er samen met SALLY een gesprek met een TOS school voor kinderen met een taal en spraakstoornis gekoppeld aan een auditieve beperking. In mei 2024 ontvangen meer dan 200 kinderen een workshop en voorstelling.

DadoDans startte gesprekken op met jongeren met een meervoudige beperking. Hierbij hoort ook een coaching traject voor begeleiders. De uitvoering hiervan vindt plaats halfweg 2024.

In 2023 zijn er grote stappen gezet op het gebied van onlineontwikkeling. ND heeft een nieuwe website gelanceerd met technische mogelijkheden om de toegankelijkheid te vergroten. Vanaf 2024 zal deze ontwikkeling zich verder voortzetten. Ook werd er digitale content gecreëerd en als pilot bij een aantal doelgroepen uitgezet, dit geeft weer nieuwe input voor de verder ontwikkeling van digitale *dansWEB*-content.

Dansen in Cafés

Maastricht is bekend om zijn omvangrijke café leven met een rijke traditie aan dansevenementen in de cafés, die vrijwel volledig heeft opgehouden te bestaan. Om deze traditie nieuw leven in te blazen werd in 2022 de samenwerking gezocht met Café Forum, D'n Hiemel en Café Paulus. Ook in 2023 werd er tango gedanst in Café Paulus en salsa in Café Forum.

Niet-schoolgebonden cultuureducatie

Bij bijna alle voorstellingen vonden voor- en nagesprekken met het publiek plaats, voor kennisdeling en dialoog. Wij vinden het belangrijk om de verhalen achter de dans, de makers en de dansers te vertellen en uitwisseling te faciliteren tussen publiek, festival en danskunstenaars.

3.4 MARKETING & COMMUNICATIE

ND wil een zo groot en divers mogelijk publiek bereiken en in aanraking laten komen met dans in al haar verschijningsvormen. We hebben de afgelopen 5 jaar geïnvesteerd in het opbouwen en vergroten van nieuw publiek en het verder verbinden van bestaand publiek aan ND. Ontwikkeling van en binding en interactie met het publiek wordt onder andere gecreëerd middels een groeiende focus op branding (merkopbouw), contentmarketing, doelgroepenmarketing, online marketing en free publicity.

TERUGBLIK

De Nederlandse Dansdagen (ND) heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld van een weekendfestival voor dansprofessionals tot een festival van een week voor een groot en breed publiek. Live en online, in en vanuit Maastricht.

In 2020 en 2021 kwam ND voor grote uitdagingen te staan op het gebied van marketingcommunicatie. Van een volledige online editie in 2020, waar ND het festival in zeer korte tijd digitaal moest ontwikkelen, tot een onzekere hybride editie in 2021, waarbij tot 2 weken voorafgaand aan het festival niet duidelijk was welke corona maatregelen er zouden gelden. Dat had een grote invloed op zowel kaartverkoop/bezoekersaantallen als de uit te rollen festivalcampagne.

ND heeft zich in deze periode wel sterk kunnen ontwikkelen op digitaal vlak. ND was een van de eersten die tijdens de pandemie de beslissing maakte om het festival volledig digitaal te organiseren. De Nederlandse Dansdagen digitaal gaf ons de mogelijkheid om dans dichterbij te brengen, thuis bij het publiek, maar ook om meer mensen toegang te geven tot de Nederlandse dans. In Nederland, maar ook daarbuiten. In 2023 werd het online programma bezocht door mensen uit 52 verschillende landen. En door de ontwikkeling van eigen digitale programma's/content/activiteiten zoals *Op pad met Redo*, de *Digitale Dansgesprekken*, de *Virtual Residencies* en registraties van programmaonderdelen is het online bereik in de afgelopen 4 jaar significant gegroeid.

Na deze twee digitale/hybride edities kon de 25e jubileum-editie in 2022 weer als vanouds georganiseerd worden. In en vanuit Maastricht. Met 110 activiteiten en meer dan 10.000 bezoeken was het een grootse editie. In 2022 werd ook voor het eerst de *Danstent* toegevoegd als festivallocatie. Een spiegeltent, midden op het Vrijthof, wat een podium bood aan professionals, amateurs en dansliefhebbers, om zelf te dansen of dans van heel dichtbij te ervaren op een laagdrempelige manier. De *Danstent* werd meer dan 4.000 keer bezocht.

De afgelopen editie (2023) deed daar in publieksbereik nog een schepje bovenop. Het festival werd meer dan 15.000 keer bezocht. De gemiddelde zaalbezetting was 88% (bijna alle reguliere voorstellingen waren uitverkocht). Ook de *Danstent* kreeg een succesvol vervolg. Bijna 6.500 mensen bezochten de *Danstent* in 2,5 dag tijd. Daarbij kwam nog eens een online/digitaal bereik van meer dan 300.000. Dit publieksbereik vormt een stevige basis waarop we verder kunnen doorbouwen.

Publiek

ND ziet haar publiek als de sleutel tot succes. Via het publiek kunnen we onze doelstelling realiseren om dans een plek van betekenis te geven in de samenleving.

Op basis van harde cijfers uit ons kaartverkoopstelsel en bezoekersonderzoek kunnen we het volgende concluderen (harde data):

ND had in 2023 50,7% nieuwe bezoekers (bezoekers die nog nooit eerder een ticket kochten voor ND). Van het online publiek was zelf 64,46% een nieuwe bezoeker. 56% van het publiek kwam uit Limburg, 43% uit de rest van Nederland (waarvan 23% uit Noord- en Zuid-Holland kwam). Het aantal bezoekers van de *Danstent* groeide in 1 jaar van 4.000 naar bijna 6.500. Ongeveer een kwart van de kaartkopers bezocht het festival zowel live in Maastricht als via onze online kanalen. Als belangrijkste motivatie om het festival te bezoeken noemde het publiek de kwaliteit van het programma (86%), de

algehele festivalbeleving (73%) en de toegankelijkheid van het festival, zowel online als in de theaters (32%). Bezoekers waardeerden hun bezoek aan het festival gemiddeld met een 8,7.

Daarnaast kunnen we op basis van ervaring en zichtbare tendensen binnen het festival nog het volgende zeggen:

We maken onderscheid tussen drie doelgroepen: 1. dansontdekkers; 2. dansliefhebbers; 3. dansprofessionals. Dankzij een meer divers en toegankelijk programma, het aangaan van nieuwe samenwerkingen en een sterkere focus op online marketing- en communicatie zien we binnen deze doelgroepen een steeds jonger, meer divers en internationaler publiek. Dit publiek wil dicht op de huid van de maker en dicht op het werk zitten. We zien daarnaast een groei in het aantal festivalbezoekers, volgers op social media en via andere digitale kanalen/media.

Impact in de regio, landelijk & internationaal

ND heeft een groot nationaal netwerk dat toegang geeft tot samenwerkingen met de absolute top en experts binnen de Nederlandse dans. Deze toegang tot de hoogste kwaliteit levert de podia in Maastricht een uniek en aanvullend aanbod op. Aan de hand van voorstellingen, inhoudelijke projecten en kennisdeling is ND in staat om de veelzijdigheid van de Nederlandse dans te delen met het lokale en regionale publiek, waarmee het positief bijdraagt aan het cultuurimago van de stad Maastricht en de Provincie Limburg.

Maastricht als locatie van ND wordt door bezoekers als één van de belangrijkste aspecten van het festival aangemerkt. Om het bezoek vanuit overige delen van Nederland én de Euregio te stimuleren, speelt de stad een belangrijke rol in de communicatie/festivalcampagne. Daarom is de afgelopen jaren de samenwerking met Maastricht Marketing verdiept. Zowel op het gebied van communicatie, maar ook gezamenlijke persbenadering, media-inkoop en contentcreatie. Ook zijn regionale omroepen L1 en RTV Maastricht een belangrijke mediapartner geworden.

De verbinding tussen het festival en de regio was bij de dans- en kunstliefhebbers al stevig te noemen. De afgelopen jaren is, mede door de komst van de *Danstent* en het aangaan van samenwerkingen in de regio, ook de brede cultuurliefhebber bereikt.

Marketingdoelstellingen

ND heeft voor de periode 2021-2024 onderstaande marketingdoelstellingen geformuleerd. De effecten worden doorlopend gemonitord en, waar van toepassing, in 2024 definitief gemeten. De bereikte resultaten worden onderstaand benoemd.

Meer danspubliek bereiken en binden door intensieve samenwerking met gezelschappen en festivallocaties om hun achterban te bereiken.

Doorlopend investeert ND in samenwerkingsverbanden met gezelschappen (landelijk) en festivallocaties (lokaal) om het bereik en impact van ND te vergoten. In 2022 en 2023 is extra geïnvesteerd in samenwerkingen met lokale en regionale partners en marketingafdelingen van dansgezelschappen in Nederland.

Resultaat: groeiend publieksbereik in de regio (56% van het publiek in 2023 kwam uit Limburg) en landelijk, groeiende eigen email-database en volgers op social media en nieuwe, duurzame relaties waar op voortgebouwd kan worden.

Marktontwikkeling: Grotere naamsbekendheid en helder imago creëren bij cultuurliefhebbers (in brede zin) in de stad Maastricht en de (Eu)regio.

De nieuwe huisstijl en festivalcampagne zijn in 2023 verder doorgevoerd in de uitingen en kanalen van ND, onder andere door de lancering van de nieuwe website. Daarnaast is de samenwerking met regionale partners verder verdiept, waaronder met de regionale omroep L1 en Maastricht Marketing.

Resultaat: groeiende naamsbekendheid, groter bereik en sterker imago van ND in de regio.

Het samenwerkingsverband *Dans: Right Now!* waar samen met acht andere dansorganisaties in de regio Zuid-Limburg wordt gewerkt aan het versterken van dans en het vergroten van het publiek, werd ook gecontinueerd.

Consolideren van het sterke huidige imago bij huidige publiek, stakeholders en professionals en hen blijven binden.

Het opnieuw binden van het vaste publiek, stakeholders en professionals na covid was een belangrijke doelstelling in de afgelopen periode. Met deze groepen is ingezet op direct contact via de eigen communicatiekanalen, zoals de nieuwsbrieven, social media kanalen en persoonlijke uitnodigingen en op maat gemaakte content. In 2023 is er verder geïnvesteerd in de binding met deze groepen, ook buiten het festival in oktober. Daarnaast is verder gebouwd aan een particuliere gevers-vereniging. Onze digitale activiteiten spelen een belangrijke rol in de relatie met ons bestaand publiek.

Resultaat: het bestaande publiek en de belangrijkste stakeholders wisten ND ook in 2023 weer goed te vinden en bezochten het festival in grote getalen. Getuige ook van de bijzondere sfeer tijdens het festival in 2023. Het festival wordt door deze groepen steeds meer omarmt als een ontmoetings- en netwerkplek. Daarnaast is er in 2023 verder gebouwd aan de Vriendenvereniging en hebben we de Dansgenoten daaraan toegevoegd, een kring van grote gevers (deels particulieren, deels bedrijven).

Verhogen aantal bezoeken per bezoeker tijdens festival door middel van productontwikkeling en communicatie.

Het (opnieuw) activeren van publiek dat wij gedurende de coronapandemie zijn verloren heeft in de afgelopen jaren onze focus gehad. Nieuwe projecten en communicatie-uitingen zoals *Op pad met Redo*, de *Danstent* en de *Danskrant* hebben bijgedragen aan het vergroten van het bereik en het toegankelijker maken van het festival voor een breder publiek. De komende periode zetten we verder in op het verhogen van het aantal bezoeken per bezoeker d.m.v. ticketingproposities zoals bundels en kortingen, maar ook door het verder binden van bestaand publiek aan het festival middels storytelling.

Diversificatie: Met inzet van nieuwe projecten/onderdelen binnen de programmering worden nieuwe doelgroepen bereikt.

Met de introductie van de *Danstent* en daarbinnen programma onderdelen zoals *Club Tweak*, het *Open Podium* en *Dansen met...* (open dansavonden in de *Danstent*), maar ook *Dansen in Cafe's* is het gelukt een grote, nieuwe doelgroep kennis te laten maken met de Nederlandse Dansdagen en dans in het algemeen. De derde editie van de inhoudelijke samenwerking met The Notorious IBE en het daaruit voortkomende programma *Open Your Mind*, was wederom een groot succes en trok tevens een nieuw publiek. Door het registreren van deze 'battle' en daarbinnen de samenwerking met New Dance TV, werd het bereik significant vergroot. Ook droegen samenwerkingen met festivallocaties en culturele instellingen in Maastricht bij aan het bereiken van nieuwe doelgroepen.

Resultaat: Uiteindelijk was 56% van de kaartkopers in 2023 een nieuwe bezoeker, maar dit percentage zal in werkelijkheid groter zijn: van de bezoekers van de *Danstent* hebben we geen publieksdata. Van de online bezoekers was **64,4% nieuw publiek**.

En nu verder

Waar we in de afgelopen jaren, deels met de uitdagingen tijdens en na covid, sterk gegroeid zijn in kwantitatieve zin (meer dagen, meer activiteiten, meer bezoekers, groter bereik), willen we ons in de komende periode (vanaf 2024) focussen op verdieping, impact en kwaliteit. ND wil haar rol als uithangbord, promotor, ontmoetingsplek en stem binnen de Nederlandse dans verder versterken en daarmee haar draagvlak vergroten, regionaal, landelijk en internationaal. Ook wil ND het maatschappelijke belang van dans, en haar rol hierbinnen, verder versterken en uitdragen. We richten ons in de komende periode daarom op het bereiken van een meer divers publiek, toegankelijkheid verbeteren, sterkere profilering van het festival in de regio, landelijk en internationaal, binding met bestaand publiek versterken.

Branding & Middelen

Contentmarketing & Storytelling

Bij ND vliegen we marketingcommunicatie aan vanuit de inhoud: ingegeven door onze missie, visie en festivalprogrammering, verhalend vanuit de dans. Het is namelijk de dans (in de breedste zin van het woord) die de communicatie vanuit ND relevant maakt voor een breed publiek.

De content die ND creëert en de verhalen die we vertellen worden gevoed door verhalen vanuit de dans en in de context van het festival geplaatst. Op deze manier creëert ND ook een eigen "smoel" en een sterker merk.

Een mooi voorbeeld hiervan is het succesvolle programma *Op Pad met Redo*, wat in 2023 alweer zijn 4e editie beleefde. Het programma bereikte meer dan 150.000 kijkers, via de kanalen van ND, maar vooral via de regionale omroep L1, waar het meerdere malen per dag gedurende het festival werd uitgezonden.

Communicatiemiddelen worden op hun geschiktheid voor het vertellen van het verhaal en het bereiken van een bepaalde doelgroep uitgezocht en gecreëerd. Zo ontstaat er een balans tussen printmiddelen en online/digitale middelen, waarbij er een verdere verschuiving naar digitaal plaatsvindt. Digitaal namelijk is het veel meer mogelijk communicatie af te stemmen op de individu en te bouwen aan een klantrelatie.

Gedurende het jaar communiceren we via de nieuwsbrieven, social media en via het nieuwe platform *ND Digitaal*. De komende periode werkt ND samen met een online bureau om meer slagkracht te bewerkstelligen. We produceren steeds meer in eigen beheer content (video's, teksten, beelden, etc.). We maken slim gebruik van kanalen en media van de partners. Onze communicatie is altijd tweetalig (Nederlands en Engels).

Digitalisering

In 2023 werd de nieuwe website van ND gelanceerd. Dit in aanloop naar de lancering van *Platform ND Digitaal* in 2024. *Platform ND Digitaal* wordt dé ontmoetingsplek voor nationaal en internationaal publiek. Ons archief en het jaarlijkse festival zijn hierbinnen leidend en dienen als voedingsbron voor alles wat er online te zien en doen is. *ND Digitaal* zorgt voor toegang tot aanbod voor wie danskunst via een ander medium tot zich wil nemen, inhoudelijke verrijking zoekt of met anderen in contact wil komen.

Platform ND Digitaal draagt op een belangrijke manier bij aan de missie, visie en doelstellingen van ND; de Nederlandse dans wordt hiermee beter toegankelijk gemaakt voor een groter en breder publiek. De digitale vaardigheden en digitale toegankelijkheid liggen in elkaars verlengde. In Nederland hebben meer dan 2,5 miljoen mensen een beperking of chronische ziekte. Dat kan een lichamelijke, zintuiglijke, verstandelijke of psychische beperking of een chronische ziekte zijn. Daarnaast is er een grote groep mensen met een tijdelijke beperking, zoals een gebroken arm, of een situationele beperking, zoals een rumoerige ruimte. Iedereen heeft baat bij toegankelijke digitale middelen.

360 graden festivalcampagne

De nieuwe huisstijl, die in 2021 samen met het Maastrichtse creative consultancybureau Zuiderlicht ontwikkeld is, werd in 2023 ook vertaald naar de nieuwe website. Een eenduidige merkbeleving die in alle kanalen van ND terugkomt draagt bij aan de bekendheid en sterker profiel van ND.

Er werden in de afgelopen jaren tevens een aantal nieuwe marketing-communicatiematerialen ontwikkeld, waaronder een nieuwe festivalcampagne en de *Danskrant* en *ND Podcast*, die verdieping bieden op het festivalprogramma. Er werden nieuwe online activatiecampagnes uitgerold. Maar ook de aankleding van de stad en festivallocaties hadden een sterkere en herkenbare uitstraling. Door de festivalcampagne 2 maanden naar voren te trekken, en eerder foto- en videomateriaal beschikbaar te hebben en te kiezen voor een stevigere *free-publicity* strategie werd het festival veelvuldig opgepikt in de media.

Via aankondigingen en items over ND op radio en TV bereikten we in 2023 meer dan 2.000.000 mensen. Onder andere het item van Imre en Marne van Opstal in Ivo op Zondag, het interview met de heren van 155 op NPO Radio 1 (Een Uur Cultuur) en de aankondiging van het festival op Qmusic hebben flink bijgedragen aan dit bereik.

Daarnaast waren er aankondigingen en interviews over ND terug te vinden in bijna 30 magazines en dagbladen, van *Nouveau* en *FD Persoonlijk* tot *Dans Magazine* en *NRC Handelsblad*. Dit vertaalde zich ook in een groot bereik online via de kanalen van de verschillende media. Een selectie van het persoverzicht is te vinden op pagina 59.

Partnerships

ND werkt intensief samen met meer dan zestig partners om de doelstellingen te bereiken. Alle samenwerkingen dragen bij aan de positionering van ND. Zo werkt ND samen met individuele danskunstenaars, dansgezelschappen, producerende en presenterende instellingen, scholen, dansvakopleidingen, kennisinstellingen, media, overheden, branche-organisaties en fondsen. Samenwerking vindt zowel op lokaal, regionaal als op landelijk en internationaal niveau plaats.

Theater aan het Vrijthof speelt een centrale rol, als medeoprichter, festivalhart en mede-organisator, zowel inhoudelijk, productioneel als op het gebied van marketing.

Met festivallocaties als *Bonnefanten Museum*, *Marres* en *Lumière* wordt niet alleen samengewerkt in het kader van productie en programmering, maar ook in het bereiken van gezamenlijk publiek.

Mediapartnerships met NPO, L1 en NRC, maar ook de samenwerking met Maastricht Marketing zijn cruciaal voor de branding en bereiken van landelijk publiek. Op deze manier wordt de impact van het festival steeds groter. Ook buiten het eigen domein wordt op meerdere niveaus samengewerkt.

4. Prestatieverantwoording

PRESTATIECIJFERS

Gemeente Maastricht & Provincie Limburg

PRODUCTIES		Huidig Boekjaar 2023		Activiteitenplan 21-24		Vorig boekjaar 2022	
1	Nieuwe eigen producties totaal	18		23		17	
2	Nieuwe (co)producties totaal	34		8		38	
3	Reprise eigen producties	0		0		0	
4	Nieuwe (co)producties totaal	0		0		0	
5	Totaal producties (1 + 2 + 3 + 4)	52		31		55	
6	Producties grote zaal (vanaf 401 stoelen)	3		3		3	
7	Producties midden (201 stoelen t/m 400 stoelen) en kleine zaal (tot en met 200 stoelen)	46		19		41	
VOORSTELLINGEN		Aantal voorstellingen	Aantal bezoeken	Aantal voorstellingen	Aantal bezoeken	Aantal voorstellingen	Aantal bezoeken
8	Reguliere voorstellingen standplaats	81	15.039	54	4.964	110	10.143
9	Reguliere voorstellingen buiten standplaats						
10	Reguliere voorstellingen buitenland						
11	Regulier voorstellingen totaal (8+9+10)	81	15.039	54	4.964	110	10.143
12	Schoolgebonden voorstellingen totaal (13+14+15)	6	688	3	400	5	498
13	waarvan po	5	495	2	200	3	254
14	waarvan vo	1	193	1	200	2	244
15	waarvan overig (mbo/ ho)	0	0			0	0
16	Totaal voorstellingen (11 + 12)	87	15.727	57	5.364	115	10.641
	Gratis bezoeken		1.082		750		1.607
	Betaalde bezoeken		7.903		4.214		8.536
	Bezoeken website totaal		56.239		31.000		54.053
	Aantal unieke bezoekers website		17.094		19.000		35.563
OVERIGE ACTIVITEITEN		Aantal activiteiten	Aantal deelnemers	Aantal activiteiten	Aantal deelnemers	Aantal activiteiten	Aantal deelnemers
17	Schoolgebonden activiteiten (go/vo/mbo/ho)	12	844	15	265	9	181
18	Openbare activiteiten	12	6.048	14	1.775	11	4.514
	Totaal overige activiteiten (17 + 18)	24	6.892	29	2.040	20	4.695

PRESTATIECIJFERS

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

KERNACTIVITEITEN EN BEZOEKEN		Begroting				Realisatie			
		2021		2024		2023		2022	
		Aantal	Aantal bezoeken	Aantal	Aantal bezoeken	Aantal	Aantal bezoeken	Aantal	Aantal bezoeken
1	Kernactiviteiten tijdens festivalperiode	62	3.250	84	10.600	81	15.039	110	10.641
2	Kernactiviteiten buiten festivalperiode	0	0	12	1.200	0	0	0	0
3	Kernactiviteiten online	0	0	0	0	27	17.094	25	29.383
4	Totaal kernactiviteiten (1+2+3)	62	3.250	96	11.800	108	32.133	135	40.024
	waarvan:								
	Gratis bezoeken (op locatie)		500		4.300		7.103*		1.607
	Gratis bezoeken (online)						17.094		29.383
	Betaalde bezoeken (op locatie)		2.750		7.500		7.903		8.536
	Betaalde bezoeken (online)						652		555
5	Schoolgebonden activiteiten	0		12		12**		9	
	waarvan:								
	Op locatie		0		350		844		181
	Online								
	Totaal kernactiviteiten en bezoeken (3+4+5)	62	3.250	108	12.150	120	32.977	135	40.205

* 7.130 totaal vrijkaarten genodigden+vrije inloop openbare activiteiten
 6.048 12 openbare activiteiten met vrije inloop
 1.082 vrijkaarten genodigden

** workshops educatie 6 en schoolvoorstellingen 6

5. Bijlagen

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

provincie limburg

Gemeente Maastricht

t theater
aan het vrijthof

FONDS 21

FONDS VOOR
CULTUR
PARTICIPATIE

elisabeth
strouven
fonds

stichting
FSI
Fonds voor Sociale Instellingen

Gemeente Heerlen

VSBfonds,
iedereen doet mee

het
cultuurfonds

Vrienden van de
Nederlandse Dansdagen

CULTUUR
LOKET
DIGITALL

VRIENDEN
LOTTERIJ | **FONDS**

Sint Clemens
Stichting

Plus

Danser Potskhishvili wint Zwaan voor beste dansprestatie

In Maastricht zijn vrijdag de belangrijkste Nederlandse dansprijzen uitgereikt. De Zwaan voor de beste dansprestatie ging naar Giorgi Potskhishvili, een rijzende ster bij het Nationale Ballet. Nita Liem, die een pioniersrol vervulde in de Amsterdamse hiphopwereld, kreeg een oeuverprijs: de Dansspeld van de Nederlandse dansdagen.

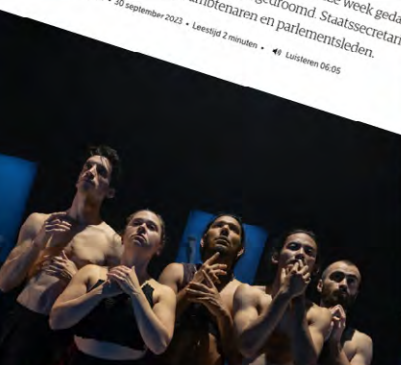
Fritz de Jong 2 oktober 2023, 03:00

Cécile Narinx, hoofdredacteur van de Limburgse radio- en televisiezender L1, reikte vrijdag een van de Zwanen uit, aan de Georgische danser Giorgi Potskhishvili, voor beste dansprestatie 2023. BEELD: SUJERO DIERNE

De ideeën vliegen door de kerkgewelf tijdens opening Nederlandse Dansdagen
 Dans Tijdens de Nederlandse Dansdagen wordt deze week gedebatteerd, met prijzen gestrooid en gedroomd. Staatssecretaris pleitte voor meer dansende ambtenaren en parlementsleden.
 Francine van der Wiel • 30 september 2023 • Leestijd 2 minuten • Luisteren 06:05

NIEUWS

Nita Liem wint de Dansspeld dansoeuvreprijs voor haar pionierswerk in de hiphopscene

Dansprijzen Nita Liem ontvangt vrijdag de Dansspeld van de Nederlandse Dansdagen. Liem staat in de hiphopscene bekend als 'mama Nita'. In de afgelopen 25 jaar vonden velen via haar dansgezelschap *Don't Hit Mama* hun weg naar het theater.

Francine van der Wiel • 27 september 2023 • Leestijd 2 minuten • Luisteren 05:59

ART & DESIGN

In gesprek met choreografenduo Imre en Marne van Opstal: 'Dans gaat over het communiceren van gevoel'

Interview Hiphop

De hiphopcultuur kwam in 1983 naar Nederland: 'We waren New Yorkje aan het spelen'

Vijftig jaar geleden ontstond hiphop in de straten van de New Yorkse Bronx. Nederlandse grondleggers Henk Bakboord en Aruna Vermeulen vertellen over hoe de hiphopcultuur vanaf de jaren

T 50 JAAR F

voor de 26e keer.
 ptember tot en
 dere locaties in
 Onder het motto

Winnaars VSCD Dansprijzen 2023 bekend

2 oktober 2023, 10:26

Tijdens het Nederlandse Dansdagen Gala in Theater aan het Vrijthof in Maastricht de VSCD Dansprijzen uitgereikt. De winnaars waren Giorgi Potskhishvili, Avatāra, Het Houten Huis/plan d-/Club Guy & Roni en Yeli Beurskens

L NIEUWS REGIO SPORT MEDIA & CULTUUR ECO OPINIE PUZZELS

Veldens choreografenduo Imre en Marne van Opstal verplettert publiek Nederlandse Dansdagen in Maastricht met 'apenkooien' voor gevorderden

De drie dansers van 'The Little Man' lieten tijdens de Nederlandse Dansdagen in Maastricht de meest verbluffende dingen zien. — © Maximilian Borchardt

Maastricht Als een komeet bestormen ze de dansscène. Imre (34) en Marne (33) van Opstal zijn de Nederlandse Dansdagen in Maastricht: 'Mijn ouders moeten gedacht hebben: een zoon die danst, gepest wordt en homo is, wat voor een leven staat je dan te wachten?'

... dansdagen. — © Harry Heuts Photography

DANS MET MIJ - VAN 29 SEPTEMBER TOT EN MET 5 OKTOBER 2023

NED

DE 26STE EDITIE VAN Tickets Nederlandse Dansdagen Maastricht vanaf zaterdag verkrijgbaar

